

Protokoll 2/2020

fört vid Spånga-Tensta stadsdelsnämnds sammanträde
torsdagen den 30 januari 2020 kl. 18:00-20:00, Spånga
Folkan, Spångavägen 353

Ledamöter

Ole-Jörgen Persson (M) Ordförande
Rashid Mohammed (V) Vice ordförande
Markku Sirviö (M)
Charlotte Högström (M)
Åsa Nilsson Söderström (L)
Sus Andersson (MP)
Linn Bessner (C)
Anna Jonazon (S)
Nassir Abdullahi Ali (S)
Azad Hassan (S)
Elisabeth Persson Grip (V)
Ghazal Saberian (SD)
Niklas Dahlsstrand (M) ersätter Annika Rosenberg (M)

Ersättare

Jan Kjellegård (M)
Carolina Rosén (L)
Mansur Jama (MP)
Björn Rydstedt (C)
Lars Hallberg (KD)
Mecide Gulenay (S)
Celal Altun (S)
Agneta Åberg (S)
Ifrah Ibrahim Osob (V)
Karin Ploen (FI)
Jihad Adlouni (SD)

Övriga närvarande

Fredrik Jurdell Stadsdelsdirektör
Victoria Callenmark Biträdande stadsdirektör
Jonas Eliasson Avdelningschef
Isse Abdi-Nur Avdelningschef
Margareta Ericson Avdelningschef
Connie Stålhäll-Wallin Avdelningschef
Sara Hallström Avdelningschef
Anna Birgersson Nämndsekreterare

Justerare

Ole-Jörgen Persson, Rashid Mohamed

Datum för justering

2020-02-05

Paragraf §§1-21

Sekreterare Anna Birgersson

ÄRENDELISTA

- §1 Godkännande av dagordning samt val av justerare och dag för justering
- §2 Svar på remiss om motion om att Stockholms stad ska ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift
- §3 Svar på remiss av Motion om ökat stöd till anhöriga drabbade av dödsskjutningar i Stockholm
- §4 Svar på remiss av motion om stärkande av stadens arbete mot oseriösa värdar
- §5 Svar på remiss om klimathandlingsplan 2020-2023
- §6 Svar på remiss om nytt miljöprogram för Stockholm 2020-2023
- §7 Svar på remiss av skrivelse - Gör Fristad till ett kollektivhus för äldre
- §8 Verksamhetsberättelse med bokslut 2019
- §9 Revidering av delegationsordning 2020
- §10 Svar på remiss om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet
- §11 Svar på stadsrevisionens projektrapport Stadens arbete mot våldsbejakande extremism nr 2 2019
- §12 Svar på revisionsrapport systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten
- §13 Svar på remiss om objekt- och anhörganställningar inom ledsagar- och avlösarservice
- §14 Svar på skrivelse gällande barn- och ungdomsvården
- §15 Svar på skrivelse om att utveckla Fristad servicehus
- §16 Anmälan av medborgarförslag gällande förändrade öppettider för fritidsgården i Blå huset
- §17 Månadsrapport trygghet och säkerhet - november och december månad 2019
- §18 Anmälan av tjänstemannabeslut fattade på delegation 2019
- §19 Anmälan av inkomna och upprättade handlingar under december 2019
- §20 Information, nämndens och förvaltningens frågor
- §21 Kurser och konferenser

§ 1

Godkännande av dagordning samt val av justerare och dag för justering

Beslut

Stadsdelsnämnden beslutade att utse Ole-Jörgen Persson (M) och Rashid Mohammed (V) att justera dagens protokoll.

Stadsdelsnämnden beslutade vidare att protokollet ska justeras den 5 februari 2020.

§ 2**Svar på remiss om motion om att Stockholms stad ska ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift**

ST 2019/469

Beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Karin Wanngård (s) har lämnat in en motion till Kommunfullmäktige om att Stockholms stad bör ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift. Motionen tar upp frågan om att Stockholm behöver göra mer för att bryta den negativa utvecklingen på dagens bostadsmarknad.

Staden arbetar på olika sätt med frågan om bostadsförsörjning men huvudansvaret ligger inte hos stadsdelsnämnderna. Stadsdelsförvaltningen anser att det uppdrag som berörda nämnder har i budget 2020 ligger i linje med syftet med the Shift. Stadsdelsförvaltningen föreslår därför att Stockholms stad avvaktar och studerar vilka effekter ett medlemskap har på Malmö stad som hittills är den enda kommun i Sverige som anslutit sig.

Förslag till beslut

Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Åsa Nilsson Söderberg (L), Sus Andersson (MP) och Linn Bessner (C) föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Rashid Mohammed m.fl. (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ersättaren Karin Ploen (Fi) lade fram ett ersätтарыttrande: Om jag haft förslags- och rösträtt hade jag ställt mig bakom Rashid Mohammed m.fl. (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) förslag.

Beslutsgång

Ole-Jörgen Persson (M) ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden hade beslutat att anta M+ L+ MP+ C:s förslag.

Reservation

Reservation anmäldes Rashid Mohammed, Elisabeth Persson Grip, Anna Jonazon, Nassir Abdullahi Ali, Azad Hassan till förmån för eget förslag:

”Förslag till beslut

1. Att bifalla motionen
2. Att Därutöver anföra

Det är positivt att förvaltningen delar synen att boendet är en grundläggande förutsättning för att människor ska kunna leva ett självständigt liv och anser att det pågår ett arbete som i stort ligger i linje med initiativet. Staden bör med det ansluta sig till initiativet för att även i framtiden säkra en inriktning där bostad ses som en rättighet och utförsäljning av allmännyttan förkastas.

Genom att ansluta sig initiativet blir Stockholm del av ett internationellt nätverk med flera andra storstäder. Detta kan stärka arbetet med stadsutveckling i allmänhet och med social hållbarhet i synnerhet då Stockholm kan ta del av positiva exempel och erfarenhetsutbyte från andra städers arbete.

Eftersom förvaltningen instämmer i att syftet med The Shift är i linje med stadens målsättning menar vi att det är väl motiverat att Stockholms stad ansluter direkt. Att invänta resultat från de redan anslutna skulle försena våra möjligheter att dra nytta av samarbetet inom det globala nätverket".

Handlingar i ärendet

- ST 2019/469-2 (Godkänd - R 1) Svar på remiss av Motion om att Stockholms stad ska ansluta sig till det globala FN-initiativet the Shift
- ST 2019/469-1.1 Remissunderlag - Motion om att Stockholms stad ska ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift

§ 3**Svar på remiss av Motion om ökat stöd till anhöriga drabbade av dödsskjutningar i Stockholm**

ST 2019/289

Beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat en motion (KS 2019/1042) från Sissela Nordling Blanco och Anna Rantala Bonnier (Fi) om ökat stöd till anhöriga drabbade av dödsskjutningar i Stockholm. Med anledning av skjutningarna under de senaste åren vill skribenterna att stödet till anhöriga som drabbats av dödsskjutningar eller anhöriga till personer som har en kriminell livsstil ska utvecklas. Skribenterna föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar att stödet till anhöriga ska öka och att målgruppen ska inkluderas i stadens program för anhörigstöd. Förvaltningen anser att det är viktigt att staden erbjuder denna typ av stöd och är positiv till kommunfullmäktiges uppdrag till socialnämndens att under 2020 utreda hur stödet kan förbättras. För att skapa ett effektivt anhörigstöd behöver den interna samverkan utvecklas, rollfördelning tydliggöras och kompetenshöjande insatser genomföras för en gemensam kunskapsbas. Förvaltningen är även positiv till stadens satsning på avhopparverksamheten för kriminella personer, men vill samtidigt framhålla det långsiktiga arbetet med social prevention för att på sikt minska det dödliga våldet.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Rashid Mohammed m.fl. (V) lade fram ett särskilt uttalande.

Ersättaren Karin Ploen (Fi) lade fram ett ersättaryttrande:

Om jag haft förslags- och rösträtt hade jag ställt mig bakom Rashid Mohammed m.fl. (V) särskilda uttalande.

"Särskilt uttalande

Vi uppskattar att förvaltningen är positiv till att öka stödet till anhöriga som drabbats av dödsskjutningar i Stockholm samt att inkludera den målgruppen i stadens program för anhörigstöd och vill ytterligare anföra:

Ofta är både offer och förövare unga människor och ofta drabbas ett helt område när en person dör till följd av vapenvåldet. Många människor lämnas i sorg och saknad, men också i oro över att deras barn ska gå samma öde till mötes, och söker stöd i hur de ska kunna hjälpa sina barn att bryta ett destruktivt mönster. Många är också anhöriga till offer, vars hela värld rasar, som behöver ett tydligt och organiserat stöd av samhället för att inte stå ensamma i sin sorg.

Att lägga till den här målgruppen för anhörigstöd menar vi är ett kraftfullt verktyg för människor på väg ut från en kriminell livsstil som en hjälp att hitta alternativa vägar och förhållningssätt. Därför är anhörigstöd till drabbade av vapenvåldet inte bara en fördel för de enskilda personerna, utan också värdefullt i det långsiktiga förebyggande arbetet mot kriminalitet och vapenvåld.

Ett välfungerande anhörigstöd kan vara en avgörande faktor för att stoppa den framtida rekryteringen in i kriminalitet".

Handlingar i ärendet

- ST 2019/289-2 (Godkänd - R 2) Motion av Sissela Nordling Blanco och Anna Rantala Bonnier (Fi)
- ST 2019/289-1.1 Remiss av Motion om ökat stöd till anhöriga drabbade av dödsskjutningar i Stockholm

§ 4**Svar på remiss av motion om stärkande av stadens
arbete mot oseriösa värdar**

ST 2019/332

Beslut

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen i Stockholms stad har remitterat motion om stärkande av stadens arbete mot oseriösa värdar (KS 2019/1268) till bland annat Spånga-Tensta stadsdelsnämnd.

I motionen skriver Clara Lindblom (V) att den ökande bostadsbristen inneburit att allt fler oseriösa fastighetsvärdar sett chansen att tjäna snabba pengar på att tillhandahålla bostäder som inte når upp till den säkerhet och kvalitet som hyresgäster har rätt att vänta sig. Vidare föreslår skribenten att staden bör se över nuvarande möjligheter att ingripa mot fastighetsvärdar och skärpa markanvisningspolicyn.

Socialtjänsten har inte något generellt bostadsanskaffningsansvar. Dock har socialtjänsten ansvar för att motverka och förebygga hemlöshet.

Exploateringskontoret har det samlade ansvaret för förvaltning och exploatering av stadens mark. Förvaltningen har inte rådighet över de förslag som skrivs fram i motionen och har därför inga synpunkter på förslagen eller var dessa ska hanteras organisatoriskt. Förvaltningen föreslår att Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Förslag till beslut

Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Åsa Nilsson Söderberg (L), Sus Andersson (MP) och Linn Bessner (C) föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Rashid Mohammed m.fl. (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ersättaren Karin Ploen (Fi) lade fram ett ersättaryttrande: Om jag haft förslags- och rösträtt hade jag ställt mig bakom Rashid Mohammed m.fl. (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) förslag.

Beslutsgång

Ole-Jörgen Persson (M) ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden hade beslutat att anta M+ L+ MP+ C:s förslag.

Reservation

Reservation anmäldes Rashid Mohammed, Elisabeth Persson Grip, Anna Jonazon, Nassir Abdullahi Ali och Azad Hassan till förmån för eget förslag:

"Förslag till beslut

1. Motionen tillstyrks
2. Därutöver anføres följande

De senaste decenniernas bostadsbrist och tidigare utförsäljningar av allmännyttan har ökat antalet oseriösa hyresvärdar som prioriterar kortsiktig vinst och avkastning för sina aktieägare, snarare än att ta långsiktigt ansvar för sina fastigheter och närområdet som dessa ligger i. Detta drabbar inte bara hyresgästerna i de aktuella fastigheterna som får en sämre boendestandard och inomhusmiljö, utan även tryggheten och trivseln i hela stadsdelar.

En god förvaltningskvalitet är nämligen inte avgörande för den enskilde hyresgästens välbefinnande och trivsel, utan kan även bidra till att minska förekomsten av brott i närområdet. Svenska Bostäder och Fastighetsägarna på Järva har bedrivit ett systematiskt arbete för att öka tryggheten på Järva genom fysisk upprustning, ronderingar och gemensamma säkerhetslösningar. Det kan till exempel handla om att installera säkerhetsdörrar, rusta upp källarutrymmen och bygga bort möjligheten att förvara vapen och narkotika i dolda utrymmen. Förekomsten av fastighetsägare som väljer att inte delta i denna typ av fastighetsägarsamverkan och samtidigt missköter förvaltningen av sina egna fastigheter leder till att det arbete som seriösa och engagerade värdar bedriver inte får fullt genomslag i området.

Vi menar att Exploateringskontorets granskning av aktörer som söker markanvisning eller möjlighet att förvärva fastigheter för senare exploateringsändamål alltför ensidigt inriktas på ekonomiska faktorer och genomförandeförmåga. Kontoret bör därför utveckla sitt arbete genom till exempel referenstagning och granskning av tidigare förvaltningskvalitet. Fastigheterna som kommer att uppföras på anvisad mark kommer att vara en del av staden och påverka stockholmarnas boendeförhållanden samt närmiljö under väldigt lång tid framöver. Därför är det avgörande att staden även tar ansvar för att säkerställa att enbart seriösa aktörer som tar långsiktigt ansvar för sina hyresgäster, fastigheter och närområdet får möjlighet att bygga bostäder i vår stad.

Så även om stadsdelsnämnden inte har rådighet över motionens förslag menar vi att konsekvenserna av den problematik som motionen tar upp i högsta grad är en trygghetsfråga. Eftersom förvaltningen inte oväntat delar motionärens uppfattning om vikten av att hyresvärdarna erbjuder bostäder av god kvalitet och att invånarna känner sig trygga i sitt boende bör det vara intressant för nämnden att yttra sig över om förslagen i motionen skulle kunna göra det lättare att ingripa mot oseriösa fastighetsägare och därmed öka tryggheten för de boende i stadsdelsområdet. Vi är exempelvis övertygade om att det exempelvis krävs skärpta insatser från exploateringsnämndens sida för att komma till rätta med bostäder där förvaltningen missköts, och stödjer därför motionen. Granskningen av aktörer som söker markanvisning eller vill köpa en fastighet måste omfatta även tidigare förvaltningskvalitet. Utifrån stadsdelsnämndens funktion som lokal länk och viktiga roll i stadens trygghetsskapande arbete bör detta vara av stort intresse, då skötseln av fastigheterna kommer att påverka Järvabornas boendeförhållanden och närmiljö under väldigt lång tid framöver".

Handlingar i ärendet

- ST 2019/332-2 (Godkänd - R 1) ST 2019/332 Tjut Remiss Motion om stärkande av stadens arbete mot oseriösa värdar
- ST 2019/332-1 Remissbrev "Motion om stärkande av stadens arbete mot oseriösa värdar"
- ST 2019/332-1.1 Remissunderlag "Motion om stärkande av stadens arbete mot oseriösa värdar"

§ 5**Svar på remiss om klimathandlingsplan 2020-2023**

ST 2019/509

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat förslag om klimathandlingsplan för Stockholms stad, som ska gälla under perioden 2020-2023, till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd för yttrande. Klimathandlingsplanen syftar till att påvisa hur staden ska uppnå etappmålen till år 2023 samt det långsiktiga klimatmålet om ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 med netto-nollutsläpp.

Förvaltningen är överlag positiv till förslaget om Klimathandlingsplan 2020-2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 och dess innehåll. Stadsdelsnämnden har inget utpekade utsläppsbehandling i föreslagen klimatbudget. De nämnder och bolag som inte har några beting ska beskriva i VP vilka åtgärder de avser att vidta inom sina respektive verksamheter utifrån rådighet.

Utifrån rådighet kan stadsdelsnämnden verka för att underlätta anpassningar och åtgärder som bidrar till måluppfyllelsen. Förvaltningen föreslår bland annat åtgärder om stärkta miljökrav inom upphandling av entreprenadmaskiner och organisationens egna fordon. Vidare anser förvaltningen att det inom stadsplaneringen finns betydande möjligheter att minska trafikvolymerna i stadsdelsområdet. Därutöver finns det stora möjligheter att via en utökad digitalisering minimera resekrävande fysiska möten inom staden.

Förvaltningen framhåller även det bör vara möjligt för stadsdelsnämnder att ansöka om investeringsmedel kopplat till arbetet med biologisk mångfald.

Förslag till beslut

Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Åsa Nilsson Söderberg (L), Sus Andersson (MP) och Linn Bessner (C) föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Anna Jonazon m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Rashid Mohammed m.fl. (V) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Beslutsgång

Ole-Jörgen Persson (M) ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden hade beslutat att anta M+ L+ MP+ C:s förslag.

Reservation

Reservation anmäldes av Anna Jonazon Nassir Abdullahi Ali och Azad Hassan till förmån för eget förslag:

”Förslag till beslut

Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
Att därutöver anföra följande.

Vi välkomnar den efterlängtrade klimathandlingsplanen för åren 2020-2023, för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm år 2040. Klimatomställningen måste mötas med en radikal politik för att minska vår miljöbelastning och vårt uttag av jordens resurser. Stockholm är idag en av få städer vars utsläppsminskningar och ambitioner ligger i linje med FN:s 1,5-gradersmål. Vi ska fortsätta vara världsledande, inspirera till klimatomställning och sprida goda exempel från en stad som ligger i framkant. Det kräver samarbete mellan samhällsaktörer, näringsliv, civilsamhälle och medborgare.

Vi beklagar att stadens klimathandlingsplan, som ska gälla från år 2020, kommit så sent att målsättningarna och indikatorerna inte kan föras in i stadens budget för samma år, eftersom handlingsplanen kommer efter att budgeten redan är beslutad i kommunfullmäktige. Vi har länge vetat att en ny klimathandlingsplan behövdes tas fram och bli klar i tid för att synkas med budgeten under år 2019. Denna försening innebär i praktiken ett förlorat år för stadens klimatarbete. Det är mycket allvarligt.

I handlingsplanen står att utsläppsbetingen ska arbetas in i nämnders och bolags verksamhetsplaner, fastän dessa redan är antagna. Ett rimligare förfarande är att istället göra betingen till indikatorer som då förs in i stadens ordinarie ledningssystem ILS.

Vi vill i likhet med remissvaret från stadens råd för Agenda 2030 framhålla kopplingen till den sociala dimensionen av hållbar utveckling. Olika grupper i samhället drabbas olika hårt av miljö- och klimatproblem och politiken för att möta klimatproblemen måste gå hand i hand med en aktiv politik för jämlikhet och jämställdhet. Agenda 2030-rådet skriver: *Starka insatser i miljöpolitiken och högre klimatambitioner kan, rätt utformat, bidra*

till att minska olika klyftor i staden som mellan män och kvinnor, stadsdelar och inkomstgrupper. På samma sätt kan insatser för att minska klyftor vara viktiga för att klara av att göra tillräckliga åtgärder för att nå de uppsatta målen. Detta är viktigt och bör höras i det fortsatta arbetet med handlingsplanen.

Även ekonomiska aspekter saknas i klimathandlingsplanen. De föreslagna åtgärderna bör kompletteras med uppskattningar på vad de kommer att kosta. Det blir då tydligt vilka åtgärder som ger störst utsläppsminskningar för varje använd krona. Dessutom tydliggörs att vissa utsläppsminskningar leder till direkta besparingar, så som energieffektiviserande åtgärder.

I handlingsplanen står att staden med dess infrastruktur och ägande av cirka tio procent av byggnadsbeståndet utgör en unik plattform för utveckling av näringslivets smarta miljötekniska lösningar. Det är en stor styrka och innebär att när staden satsar på exempelvis energieffektivisering får det stor effekt. På så sätt hänger de blågrönas planerade utförsäljningar ihop med klimatfrågan. För varje utförsäljning avser sig staden rådighet.

Stockholmarnas och civilsamhällets deltagande är frånvarande i klimathandlingsplanen. Den inledande sammanfattningen måste kompletteras med detta. Kapitlet ”Samverkan med stadens näringsliv, stockholmarna och nätverk för städernas klimatarbete” behöver utvecklas och stärkas.

Åtgärder inom transportsektorn

Vägtransporter står för cirka 40 procent av Stockholms totala utsläpp av växthusgaser, nämligen 863 000 ton. Ingen minskning har skett sedan år 1990 och bilanvändningen ökar.

Koldioxidutsläppen från transporterna måste därför minska drastiskt och är ett av de områden som kräver mest akuta och långtgående åtgärder. Detta avspeglas dock inte i handlingsplanens åtgärder för transportsektorn. Istället ska en ny handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp från vägtrafiken tas fram. Vi har inte tid att invänta ett nytt dokument, det finns många åtgärder som bör vidtas direkt.

I handlingsplanen kan vi läsa att staden idag saknar rådighet över de mest kraftfulla åtgärderna. Det finns dock åtgärder som staden har rådighet över men som inte nämns. En sådan åtgärd är höjda parkeringsavgifter (vilket också är i enlighet med stadens parkeringsstrategi). Detta är ett av de verktyg staden har och som vi vet får effekt på bilanvändandet. Det leder inte bara till minskade koldioxidutsläpp utan även till mindre behov av gatuparkering vilket i sin tur skapar ett trevligare gaturum med mindre trängsel och mer utrymme för exempelvis gående, cyklande och uteserveringar.

En annan åtgärd är ändrade krav på massgodsfordon (i enlighet med Tunghafikutredningen). Massgodsfordonen står idag för hälften av all godsmängd i staden. En förändrad längdbegränsning så att massgodstransporter tillåts med fordon upp till 15 meter, istället för dagens 12 meter, skulle medföra att antalet transporter av massgods kan reduceras med hela 48,3 procent. Utifrån 2017 års statistik motsvarar det en minskning med ca 775 tunga fordon per år. Eller en reduktion på cirka 50 000 ton koldioxidutsläpp per år, att jämföra med övriga föreslagna åtgärder som ligger på ca 1 000-3 000 ton. Detta är en åtgärd som skulle få enorma effekter från klimatet. Att denna förändring, som föreslogs av Tunghafikutredningen redan år 2017, har blockerats är anmärkningsvärt.

Att koldioxidutsläppen från vägtrafiken ökar kan till stor del förklaras med en stor ökning av lätta lastbilar. Detta måste ändras. Ett sätt är att skapa fler samlastningscentraler, då blir fordonsrörelserna mindre, både av lätta och tunga lastbilar, koldioxidutsläppen blir lägre och stadsrummet blir trevligare. Trafikkontoret skulle kunna analysera vilka platser i staden där det skulle vara lämpligt med en samlastningscentral och utifrån det inventera vilka garage som skulle vara lämpliga att använda för omlastningscentraler. Berörda aktörer på de utvalda platserna kan sedan stötta i att få igång en samlastningsverksamhet liknande framgångsexemplet Ålskade stad.

Enligt handlingsplanen är frågan om vad fordon körs på ett centralt utvecklingsområde. För att skynda på omställningen till exempelvis eldrift kan staden redan nu bestämma att försäljning av fossila drivmedel ska förbjudas år 2030. Målet är att detta ska vara nationell lagstiftning, det är en av de saker som staden bör verka för. Parallellt bör ett arbete föras med regionen för att hitta möjligheter att nå ett regionalt stopp som kan kommuniceras med stockholmarna i god tid. Agenda 2030-rådet menar att sådana tydliga ”aspiratoriska” mål driver på förändringar i andra led.

I handlingsplanen kan vi läsa att majoriteten av stockholmarnas bilresor görs på fritiden för att handla, uträtta ärenden och utöva fritidsaktiviteter. Sådana resor är splittrade i tid och plats och därför svåra att möta med kollektivtrafik som bygger på att många färdas samtidigt längs samma rutt. Även om bilpooler inte minskar denna biltrafik så har personer som valt bort eget bilägande och istället nyttjar bilpool, taxi eller nya delningstjänster också en tendens att minska sitt totala bilresande. Med en utveckling där färre personer äger sin egen bil och istället nyttjar bilpooler kommer dessutom mycket yta att frigöras från stadsrummet. En bil står parkerad en stor del av sin tid, det innebär att ett skifte till bilpoolslösningar skulle innebära ett minskat behov av antal bilar. Staden behöver därför främja bilpooler och göra det enklare att använda bilpool

jämfört med att ha en egen bil, istället för att endast fokusera på laddplatser till de som har råd att köpa en egen elbil. De gröna parkeringstalen måste utvärderas så att dessa snarast vid behov kan skärpas i syfte att göra det fördelaktigt för byggherrar att vid nybyggnation inrätta bilpool med elbilar istället för att anlägga parkeringsplatser. Staden bör också uppvakta regionen om att omvandla SL-kortet till ett mobilitetskort där även bilpooler ingår.

För att få fler att åka kollektivt istället för att ta bilen, och inte bara att fler väljer kollektivtrafiken framför gång och cykel, krävs åtgärder för att minska bilismen där kollektivtrafiken är ett alternativ. Trafikkontoret har tagit fram en trafikplan för city som innehåller sådana förslag. Trafikplanen för city måste antas och fler trafikplaner måste tas fram.

Många av åtgärderna i handlingsplanen handlar om att staden ska verka för regelförändringar på trafikområdet. Några avgörande regelförändringar saknas dock. Det står att staden ska verka för att trängselskatterna miljödifferentialeras. Även parkeringsavgifterna måste kunna miljödifferentialeras så att exempelvis elbilar i bilpooler kan få lägre parkeringsavgifter. Trängselskattportalerna måste också kunna användas för att beivra fordon som olagligt kör in i en miljözon så att miljözonerna får effekt.

Handlingsplanens föreslagna åtgärder fokuserar endast på att verka för att straffa dem som gjort ett felaktigt val när de köpte bil för tio år sedan. Vi behöver istället sätta fokus på att verka för att stockholmarna gör rätt val nu. Staden borde därför verka för att malus-delen i bonus malus-systemet stärks så att det blir avsevärt dyrare att idag köpa en tyngre bil som ska drivas med fossilt bränsle. Samtidigt som staden försöker påverka regeringen och EU kring regleringen av etanol måste staden också uppvakta regeringen om att påskynda ökningen av reduktionsplikten så att befintliga dieslbilar snarast kan köras på biodiesel.

I handlingsplanen står att stadens rådighet över flygsektorn är liten. Det stämmer inte. Även om avtalet för Bromma flygplats löper ut år 2038 (det förlängdes av de borgerliga partierna år 2008), måste staden fortsätta arbetet med att förbereda för nedläggning. Det handlar om att börja planera för en ny stadsdel med tiotusentals nya bostäder och arbetsplatser samt utbyggd kollektivtrafik. Infrastrukturen har långa ledtider i planering och genomförande och därför är det viktigt att redan nu fastställa nedläggningen av Bromma flygplats. Det behövs tydliga förutsättningar för att starta det praktiska arbetet för uppförandet av den nya stadsdelen. Men istället för handlingskraft stoppas nedläggningen på grund av politiska låsningar i den blågröna majoriteten. Det är mycket allvarligt att inget görs för att lägga ner Bromma flygplats och att detta återspeglas i stadens klimathandlingsplan.

En annan allvarlig del av flygtransporterna i Stockholm är att våra skattebetalare subventionerar flygtrafiken och ökande klimatutsläpp. Genom att staden inte tar ut full markhyra av flygplatsen kan biljettpriser hållas nere och därmed gynnas exempelvis inrikesflyget på bekostnad av tåg och annan kollektivtrafik. Denna subventionering måste upphöra.

Åtgärder inom energianvändning för värme och kyla inom bebyggelsen

Avsnittet ska enligt rubriken handla om energianvändning, men handlar även om energiproduktion. I vissa delar blandas dessa så mycket att det blir svårt att utläsa om utsläppsminskningar kommer från minskad användning eller ökad lokal produktion. Detta skapar otydlighet i styrningen. Avsnittet behöver tydliggöras så att det framgår vad som rör energianvändning och vad som rör energiproduktion.

En viktig del i klimatarbetet handlar om att energieffektivisera byggnader. När staden mäter köpt energi istället för faktiskt använd energi (nettoenergi) blir siffrorna missvisande. Det går också emot vad flera tunga organisationer förordar. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) anser att förnybar energi som produceras i anslutning till byggnaden eller på dess tomt inte ska räknas bort från byggnadens energianvändning. Anledningen är att det ger en godtycklig styrning till vissa energianläggningar och till mindre energieffektiva byggnader. Att fokusera på köpt energi styr bort från fjärrvärme i flerbostadshus och lokaler och skulle öka elanvändningen för uppvärmning och minska elproduktionen i kraftvärmesystemet. När vi socialdemokrater skrev en motion om att mäta använd energi istället för köpt energi i stadens klimathandlingsplan fick vi svaret att detta redan görs. Därför är vi väldigt förvånade över att den nya klimathandlingsplanen redovisar och reglerar köpt energi. Detta måste ändras i handlingsplanen.

Staden har misslyckats med att nå sina mål för energieffektivisering i byggnader. I handlingsplanen bortförklarats detta med omfördelningar av bolagens uppdrag, ökade satsningar på nyproduktion och minskade medel till underhåll och energiåtgärder i det befintliga beståndet. Samtidigt har stadens skolfastighetsbolag SISAB, som ökat sin nyproduktion oerhört mycket, inte bara lyckats nå sina energieffektiviseringsmål utan även överträffat dem. SISAB har lyckats tack vare digitalisering, automatisering och artificiell intelligens. De har utvecklat ett eget digitalt system som samtliga fastighetsbolag i staden kan använda, men ändå är SISAB fortfarande ensamma om att använda systemet. Åren 2012-2018 minskade de sina utsläpp med 18 500 ton koldioxid. Detta kan alltså vara en av de viktigaste åtgärderna för att staden ska kunna minska

utsläppen från sina byggnader. Därför måste driftoptimering genom digitalisering, automatisering och AI skrivas in i handlingsplanen.

I handlingsplanen måste det tydliggöras att stadens bolag inte kan uppnå sina energieffektiviseringsmål genom att sälja de byggnader som har sämst energiprestanda.

Stadens rådgivning till privata fastighetsägare bedöms ge marginell effekt enligt handlingsplanen. Det är inte rimligt att nöja sig med detta. Istället måste staden ta ett kraftigt omtag och förstärka arbetet. Det finns en stor potential i att nå ut ännu mer till ännu fler och därmed få större påverkan. Ett aktivt och uppsökande arbete med praktisk vägledning och rådgivning borde bedrivas gentemot främst bostadsrättsföreningar vad gäller energieffektivisering.

Vad gäller fjärrvärmens måste kolkraftvärmeverket i Värtan stängas och ett nytt kraftvärmeverk byggas i Lövsta. I handlingsplanen står att stängningen ska ske senast år 2022, detta måste justeras till år 2020. Även koldioxidbudgeten måste justeras.

Omställningen av bebyggelsens uppvärmning har tack vare fjärrvärmesystemet varit banbrytande. Fjärrvärmens är dock mer än en historisk framgångssaga, den är banbrytande än idag. Stockholm Exergi minskade sina utsläpp med 300 000 ton koldioxid när de år 2016 öppnade det bioeldade kraftverket i Värtan. I år minskar utsläppen med ytterligare 300 000 ton när de stänger kolkraftverket. Till år 2030 är Stockholm Exergis ambition att inte bara vara klimatneutral utan även en kolsänka. Detta är möjligt tack vare den teknik de utvecklar för att fånga in och lagra koldioxidutsläpp från förbränning av biobränslen (BECCS). Så mycket som 800 000 ton koldioxid per år kan samlas in vid biokraftvärmeverket i Värtan. På sikt är potentialen 2 miljoner ton koldioxid per år när fler av Exergis kraftverk får tekniken. En åtgärd som staden behöver arbeta med är att ställa krav på att installera klimatneutral fjärrvärme i nyproduktion av flerbostadshus, skolor och idrottsfastigheter.

I avsnittet kan vi läsa om kvarvarande utsläpp från fjärrvärmens. Där tas bland annat upp el till fjärrvärmens värmepumpar. Det är anmärkningsvärt att kvarvarande utsläpp inte redovisas för något annat än fjärrvärmens. Varför ska utsläpp från elen till fjärrvärmens värmepumpar redovisas med inte elen till fastighetsägares värmepumpar?

Åtgärder inom elproduktion och användning

I handlingsplanen beskrivs hur flera utsläppsminskande åtgärder inom bebyggelsen och transporterna innebär en elektrifiering, till exempel byte av oljepannor i småhus till värmepumpar, elfordon och elanslutning av fartyg som ligger vid kaj. Detta leder till att den totala elanvändningen troligen kommer att öka framöver.

Ett avsnitt har rubriken ”elbrist”. Eftersom elbrist kan uppstå av olika orsaker, brist på elenergi, effektbrist och nätkapacitetsbrist, bör begreppen korrigeras för att inte skapa onödigt förvirring. I Stockholm råder inte brist på elenergi, däremot effektbrist och nätkapacitetsbrist.

Ett stort hinder för elektrifieringen, och därmed klimatomställningen i vissa sektorer, är dagens effektbrist och nätkapacitetsbrist. Att i handlingsplanen bara konstatera att det för närvarande inventeras vad som kan göras för att begränsa effektuttaget är inte tillräckligt. Staden måste arbeta med frågan på ett mer strategiskt och genomgripande sätt. Att detta arbete avstannade i och med majoritetsskiftet i oktober 2018 är mycket allvarligt. Först ett år senare, i december 2019, har en så kallad elsamordnare presenterats. Handlingsplanen behöver innehålla skarpa förslag och indikatorer för att hantera effektbristen och nätkapacitetsbristen. Nu riskerar vi att på ytterligare ett område stå inför förlorade år på grund av onödiga förseningar.

Åtgärder inom gasproduktion och användning

I handlingsplanen kan vi läsa att läckagen av metangas från ledningsnätet ger utsläpp på cirka 30 000 ton koldioxidekvivalenter, men att läckaget inte ingår i stadens beräkningar av utsläpp. Läckaget är mångdubbelt större än utsläppen vid förbränningen av gas. Det är oacceptabelt att vi inte låtsas om ett så stort utsläpp i beräkningar och budget. För att få rättvisande siffror måste detta korrigeras så att även läckaget ingår i beräkningarna. Åtgärder måste specificeras för hur läckage kan minimeras och elimineras. Staden bör också sätta upp vad Agenda 2030-rådet kallar för ett aspiratoriskt mål om att endast förnybar gas ska användas senast år 2030.

Etappmål 2030 för stadens egna verksamheter

Staden ska inte kunna avsäga sig ansvar genom att privatisera eller lägga ut verksamheter på entreprenad. En åtgärd måste därför vara att ställa klimatkrav i upphandlingar av tjänster, exempelvis på utsläpp från transporter.

Konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser

Handlingsplanen saknar mål för utsläppsminskningar på de konsumtionsbaserade utsläppen. Detta är inte tillfredsställande. Samtliga åtgärder måste ha beräknade utsläppsminskningar, det är inte rimligt att de konsumtionsbaserade utsläppen undantas från detta. När åtgärder beslutas måste det framgå vad de beräknas leda till och vara möjligt att följa upp utfallet.

Klimatpåverkan från bygg- och anläggningssektorn i Sverige är mycket stor. Det syns inte i Stockholms statistik eftersom en stor

del av utsläppen kommer från tillverkningen av byggmaterial (80 procent av byggskedets klimatpåverkan). I både bygg- och anläggningsprojekt bidrar cement i betong tillsammans med stål till en stor andel av ett projekts klimatpåverkan. Bostadsbyggande med massivträstomme har tidigare visat sig stå för knappt hälften så stor klimatpåverkan som betong om inga aktiva val görs. Cementets klimatpåverkan har dock minskat över tid. Oberoende av systemval så har alla material och alla processer möjlighet att optimeras med avseende på klimatpåverkan. Branschen själv uppmanar beställare att beakta klimatpåverkan i tidiga skeden av plan- och byggprocessen och att ställa funktionsbaserade upphandlingskrav där innovativa lösningar med låg klimatpåverkan i ett livscykelperspektiv premieras. Det är mycket bra att handlingsplanen innehåller åtgärder om att ta fram kravspecifikationer, det måste dock tydliggöras att dessa ska utgå från ett livscykelperspektiv.

En stor del av klimatpåverkan kommer från den mat vi äter. För att klara mål om minskade utsläpp från maten måste vi tillsammans ta ansvar för hur vi gemensamt kan erbjuda klimatsmarta måltider i våra offentliga verksamheter. Enligt stadens matstrategi ska en modell tas fram för att beräkna, följa upp och redovisa miljö- och klimatpåverkan från stadens måltider. Med en sådan modell kan staden ställa samordnade krav i upphandlingar och ta fram relevanta mål och indikatorer. Att denna modell inte blivit klar i tid för att ta fram indikatorer till budgeten för år 2020, men nu inte heller i tid för att tas med i klimathandlingsplanen, är mycket beklagligt. Viktig tid förloras på grund av förseningen. I klimathandlingsplanen står att kostplaneringsverktyg kan införas som beräknar klimatbelastningen från måltider. Det är inte tillräckligt skarpt. Staden måste skyndsamt ta fram en sådan modell. När modellen är klar behöver matstrategi, måltidsriktlinjer och kostpolicys uppdateras med konkreta mål angående utsläpp och matsvinn som följs upp via stadens ledningssystem ILS.

I handlingsplanen står att en stadsövergripande resepolicy är under framtagande för att minska klimatpåverkan från stadens resor liksom en modell för kompensation av klimatpåverkan från flygresor. Resepolicyn, som har varit på remiss, reglerar att flygresor ska nyttjas för längre utrikesresor där tåg och buss inte utgör ett alternativ. Vi anser att det onödiga resandet med flyg måste elimineras. Samtidigt kommer det alltid att finnas tillfällen där flyg är ett försvarbart alternativ, till exempel för att tåg och buss inte finns eller för att det är motiverat av tidsskäl. Därför har vi krävt att resepolicyen måste kompletteras med att alla flygresor måste klimatkompenseras. Vi har också skrivit en motion om klimatkompensation, men fick då svar från stadens majoritet att klimatkompensation inte var möjlig. Om majoriteten nu menar allvar hoppas vi att det presenteras ett skarpt förslag inom kort.

Tillräckligt mycket tid har redan gått förlorad. Handlingsplanen behöver också kompletteras med en åtgärd om att införa ett system för klimatkompensation av flygresor.

En av åtgärderna om cirkulär ekonomi handlar om att utreda att införa miniåtervinningscentraler. Det är en bra idé, men inte tillräcklig. Åtgärden bör vidgas till att på flera sätt öka tillgängligheten till återvinning. En annan åtgärd som bör genomföras direkt är att öka öppethållandet på stadens befintliga återvinningscentraler.

Det behövs tydliga åtgärder kring hur stockholmarna, civilsamhället och det engagemang som redan finns kan involveras i klimatarbetet. Handlingsplanen behöver kompletteras med åtgärder om att stödja folkbildningsorgan, utforma och stärka lokala initiativ i stadsdelarna och växla upp arbetet med klimatsmarta stockholmare".

Reservation

Reservation anmäldes av Rashid Mohammed och Elisabeth Persson Grip till förmån för eget förslag:

”Förslag till beslut

1. Delvis bifalla förvaltningens förslag
2. Därutöver anföra följande

Det är glädjande att ett nytt Miljöprogram och tillhörande strategidokument till sist kommer till stånd. Med det sagt är det dock olyckligt att program och handlingsplan kommer så pass försenade då verksamheterna nu ges begränsad eller ingen möjlighet att inarbeta åtgärder i sina verksamhetsplaner. I princip innebär det att program och handlingsplan inte kommer att ha något större genomslag förrän 2021. Att ställa om samhället till en hållbar framtid är vår tids kanske mest avgörande utmaning, och avgör på många sätt förutsättningarna för all annan politik. Trots många goda intentioner och en mängd lovvärda initiativ tycker Vänsterpartiet att denna mest grundläggande insikt saknas i Miljöprogrammet och att denna avsaknad tar sig uttryck i en rad konkreta ställningstaganden. Det är tydligt att detta program är en kompromiss mellan att sätta tillväxt eller hållbarhet först. Vi är positiva till en politik som förenar omställning med en hållbar tillväxt, så att människors välfärd säkras så långt det är möjligt. Det finns dock tillfällen där ekonomisk tillväxt och ekologisk hållbarhet kommer i konflikt, och en insikt om det klimatnödläge vi befinner oss i innebär att hållbarheten måste gå före i varje sådant fall. I den händelse detta innebär ekonomiska kostnader bör dessa finansieras av de som har mest tillgångar för att därmed säkerställa en rättvis och hållbar omställning. Det är denna kombination av tydligt rättvise- och omställningsperspektiv som saknas i det nuvarande programmet och därför gör att det svävar på målet på flera områden.

Programmet anger helt riktigt att biltrafiken utgör en av de största utmaningarna i omställningen och att den inte minskat i den takt som krävs för att nå målen. Det är förstås också korrekt att det kommer att behövas nationella åtgärder för att ställa om. Men detta förklarar inte den brist på handlingskraft som visas vad gäller stadens egna möjligheter att begränsa biltrafiken. Huruvida det är en övertro på marknadsmekanismer, eftergifter åt röststarka väljargrupper med bil, eller bådadera får redas ut annorstädes, men faktum kvarstår att det saknas åtgärdsförslag som direkt minskar biltrafiken. Vänsterpartiet har drivit tydliga förslag om bilfria dagar, bilfria gator, minskade p-tal, sänkta hastighetsgränser, krav på begränsat antal boendeparkeringstillstånd, översyn av hur stadsplanering kan bidra till stadsutvecklingen för att minimera biltrafik? Alla dessa är åtgärder som skulle minska biltrafiken och därmed utsläpp och problem med buller. Vi saknar också ett livscykelperspektiv på eventuell ökad elektrifiering av såväl privatbilism som transportsektorn då programmet pekar ut elektrifiering som ett sätt att inte behöva minska vägtrafiken. Livscykelperspektivet är viktigt för att inte åtgärder ska leda till ökade utsläpp i staden, i resten av Sverige eller utanför landets gränser.

Målet om minskade växthusgasutsläpp är ställt per invånare och det är alltid ett vanskligt sätt att mäta förändring i dessa sammanhang. Med mål per invånare i en stad som växer kan de totala utsläppen då tillåtas öka, men planetens gränser är absoluta och hållbarheten måste utgå från detta.

Det är bra med ambitioner att utveckla teknik och delningsekonomi, men det är då centralt att man kan säkerställa att det faktiskt leder till klimatnytta och mindre utsläpp – något som staden aktivt måste övervaka. I miljöprogrammet framhålls också att just delningsekonomi inte säkert leder till minskade utsläpp, vad gäller exempelvis bilpooler kan det snarare leda till mer utsläpp. Frågor som rör näringslivet och hur detta kan bidra till miljö- och klimatarbetet hade behövt finnas med även i stadens näringslivspolicy, men där lyste det dessvärre med sin frånvaro – återigen ett tecken på att näringslivspolitikerna och miljöpolitiken i denna stad inte är samstämmiga.

Vad gäller åtgärder för stadsplanering behöver man utöver kollektivt resande och cykel också inkludera ökade möjligheter att röra sig och resa till fots.

Tidigare har frågan om dricksvattentillgång inte varit ett orosmoment i Sverige men idag ser läget annorlunda ut och med ett förändrat klimat behövs nya lösningar för att minska vattenanvändningen. Vi skulle gärna vilja se fler uppdrag om hur

staden kan bidra till fler hållbara och vattenbesparande avloppslösningar. Det borde finnas stora möjligheter att uppmuntra nya lösningar när det sker så mycket nybyggnation i staden.

Den biologiska mångfalden och stadens ekosystem är viktiga att bevara och stärka. Vi anser därför att det inte räcker med uppdrag som begränsar sig till att ta fram mer kunskapsunderlag, utveckla processer, utveckla IT-verktyg och öka miljöövervakningen. Det behövs politiska beslut om hur den biologiska mångfalden och ekosystemet ska säkras och utvecklas, baserat på de kunskapsunderlag som redan finns. Vi måste agera. Dessa beslut måste ges genomslag i all stadsplanering och natur- och parkvård i staden.

Samma problematik återkommer i förslagen som rör buller. Inget av de förslag på indikatorer i miljöprogrammet som handlar om minskat omgivningsbuller bidrar till att faktiskt minska källan till bullret. Indikatorerna i sig behövs för att säkra att människor i staden inte drabbas av buller men främst måste det finnas indikatorer för att minska uppkomsten av buller, exempelvis genom att radikalt sänka hastigheter, minska biltrafiken i stort och utveckla bilfria områden i staden.

Givet att programmet erkänner de kvarstående utmaningarna för att nå till Parisavtalets målsättningar kan vi slutligen konstatera att klimathandlingsplanen inte tar ställning för att lägga ner Bromma flygplats, i sammanhanget såväl anmärkningsvärt som beklämmande".

Ersättaryttrande

Karin Ploen (Fi) lade fram ett ersättaryttrande:

"Ersättaryttrande

Vi välkomnar den nya klimathandlingsplanen men om vi hade styrt hade målet om en fossilfri stad varit 2030 och målet om en fossilfri organisation 2025 för att möta det klimatnödläge vi befinner oss i med de akuta åtgärder situationen kräver.

Vi hade velat se ett tydliggörande av de målkonflikter som kan finnas mellan stadens miljö- och klimatmål i förhållande till målet om ökad tillväxt. Även den sociala dimensionen hade behövt vara tydligare. Vi vet att olika grupper belastar klimatet och miljön olika mycket, och att olika grupper drabbas olika hårt av klimatförändringar och miljöförstöring, såväl inom Stockholms gränser som globalt. Vi vet också att global rättvisa, jämlikhet och jämställdhet är en förutsättning för effektiva åtgärder och klimaträttvisa. Dessa perspektiv saknar vi i miljöprogrammet och klimathandlingsplanen.

Bilfri innerstad

Vi hade velat se skarpare förslag för att komma tillrätta med utsläppen från biltrafiken genom en innerstad helt fri från privatbilism, som ett första steg genom bilfria dagar. Vi ser inte en elektrifiering av biltrafiken som det främsta verktyget för att lösa klimatkrisen. Som handlingsplanen visar har bilanvändningen ökat i staden och utsläppen förblivit konstanta även när nya, miljövänligare drivmedel ökat. Vi behöver en riktig omställning från privata till kollektiva färdmedel, gång och cykel.

Globalt ansvar

Det är också viktigt att ta med i beräkningen de utsläpp och miljöskador som görs utanför Stockholms och Sveriges gränser när det gäller tillverkning av alternativa drivmedel samt de villkor som dessa tillverkas under för att inte bidra till fortsatta brott mot mänskliga rättigheter, globala orättvisor och miljöförstörelse. Att barn bryter kobolt i Kongo för att stockholmarna ska kunna färdas i elbilar kan aldrig vara en acceptabel lösning på klimatkrisen. Inte heller att Amazonas skövlas till förmån för sockerrörplantager för tillverkning av etanol.

Konsumtionens klimatpåverkan

Vi ser positivt på att handlingsplanen lyfter vikten av att följa upp konsumtionens klimatpåverkan. Trots bristande tillgång till kommunal statistik är det uppenbart att utsläppen av växthusgaser i Sverige ur ett konsumtionsperspektiv långt överskrider vad som är hållbart. Vi vill se kraftigare åtgärder för att komma tillrätta med utsläppen från konsumtionen.

För att påverka livsstil och konsumtionsmönster behöver staden göra det enkelt för medborgarna att leva hållbart och dessutom vara aktiva i utvecklingen av staden. Staden behöver i större utsträckning uppmuntra till samtal och dialog och att göra staden bättre tillsammans med dess medborgare. Klimatsmarta stockholmarna nämns i handlingsplanen, men för att öka kunskapen om problemen med dagens resurskrävande livsstil behöver mer göras än de punktinsatser som lyfts. Vi ser en stor outnyttjad potential i samarbeten med exempelvis medborgardrivna initiativ.

Det måste bli enklare för stockholmarna att handla begagnat, återbrukat, reparerat och hållbart i stället för att handla nytt. I handlingsplanens avsnitt om cirkulär ekonomi och återbruk nämns som goda exempel stadens Pop-Up Återbruk, men de enstaka nedslagen i några stadsdelar per år är för få för att få till en förändring av invånarnas konsumtionsmönster. Därför beklagar vi att det grönbåa styret röstade ner vårt förslag om att inrätta en återbruksgalleria i Stockholm likt den som finns i Eskilstuna.

Vi beklagar också att det grönblåa styret röstade ner vårt förslag om en återbruksdepå för byggmaterial, som hade kunnat öka återbruket i en stad som växer och därmed minska utsläppen från byggsektorn. Det hade passat bra i en klimathandlingsplan som konstaterar att byggprocessen och byggmaterial står för enorma utsläpp. I stället skjuts åtgärderna på framtiden.

När det kommer till utsläpp från livsmedel har majoriteten ett mycket svagt förslag om att ”ökat utbud av vegetariska livsmedel”, vi hade istället velat införa vegetarisk mat som norm inom den kommunala verksamheten.

Stadsdelarna behöver resurser för förändringsarbetet

Avslutningsvis vill vi hålla med förvaltningen om att ett lyckat förändringsarbete kräver resurser. Stadsdelsnämnderna torde ses som centrala för att lyckas med såväl miljöprogram som klimathandlingsplanen, men de senaste årens nedskärningar på stadsdelarna skapar sämre förutsättningar att åstadkomma de förändringar vi vill se när alla verksamheter går på knäna.

Handlingar i ärendet

- ST 2019/509-3 (Godkänd - R 1) Svar på remiss Klimathandlingsplan 2020-2023
- ST 2019/509-1 Följebrev Klimathandlingsplan 2020-2023
- ST 2019/509-1.1 Remissunderlag - Klimathandlingsplan 2020-2023 - För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040

§ 6**Svar på remiss om nytt miljöprogram för Stockholm
2020-2023**

ST 2019/510

Beslut

1. Stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat förslag om nytt miljöprogram för Stockholms stad, som ska gälla under perioden 2020-2023, till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd för yttrande. Parallellt med miljöprogrammet har även Klimathandlingsplan 2020-2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 utarbetats. Miljöprogrammet omfattar sju prioriterade mål som i sin tur består av 16 etappmål och förslag på indikatorer. Vissa av de sju prioriterade målen är tidsatta till 2030 och 2040 medan andra är mer långsiktiga. Etappmålen är målsättningar som ska uppnås under programperioden och beskriver hur staden rent kvalitativt ska nå måluppfyllelsen. Nämnder och bolagsstyrelser med utpekat genomförandeansvar för ett etappmål har ansvar för att i sin verksamhetsplan formulera mål, samt indikatorer och aktiviteter som syftar till att uppfylla miljöprogrammets mål.

Förvaltningen är överlag positiv till förslaget om stadens nya miljöprogram 2020-2023. Förvaltningen har sammanställt synpunkter på de etappmål som stadsdelsförvaltningen berörs av samt synpunkter på hur delmålen kan uppnås. Förvaltningen föreslår bland annat inrättandet av en central stödjande funktion för stöd inom kravställning i upphandlingsfrågor, inköp och avtalsskrivningar.

Vidare anser förvaltningen att drift- och underhållsfrågor behöver förtydligas vid anläggning av dagvattenanordningar i stadsdelsområdet samt ansvarsfördelningar kopplade till lokala åtgärdsprogram för grön- och blåområden.

Därutöver vill förvaltningen framhålla att grönkompensationsåtgärder behöver förstärkas när parkytor tas i anspråk för stadsutvecklingsprojekt.

Förvaltningen framhåller även behovet av en enhetlig policy i hanteringen av stadens koloniföreningar samt möjligheten till att ansöka om investeringsmedel kopplat till arbetet med biologisk mångfald.

Förslag till beslut

Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Åsa Nilsson Söderberg (L), Sus Andersson (MP) och Linn Bessner (C) föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Anna Jonazon m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Rashid Mohammed m.fl. (V) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Beslutsgång

Ole-Jörgen Persson (M) ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden hade beslutat att anta M+ L+ MP+ C:s förslag.

Reservation

Reservation anmäldes av Anna Jonazon, Nassir Abdullahi Ali och Azad Hassan till förmån för eget förslag:

”Förslag till beslut

Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.

Att därutöver anföra följande.

Vi välkomnar det efterlängtade miljöprogrammet för åren 2020-2023. Klimatomställningen måste mötas med en radikal politik för att minska vår miljöbelastning och vårt uttag av jordens resurser. Stockholm är idag en av få städer vars utsläppsminskningar och ambitioner ligger i linje med FN:s 1,5-gradersmål. Vi ska fortsätta vara världsledande, inspirera till klimatomställning och sprida goda exempel från en stad som ligger i framkant. Det kräver samarbete mellan samhällsaktörer, näringsliv, civilsamhälle och medborgare.

Vi beklagar att stadens miljöprogram, som ska gälla från år 2020, kommit så sent att målsättningarna och indikatorerna inte kan föras in i stadens budget för samma år, eftersom programmet kommer efter att budgeten redan är beslutad i kommunfullmäktige. Vi har länge vetat att ett nytt miljöprogram behövdes tas fram och bli klart i tid för att synkas med budgeten under år 2019. Denna försening innebär i praktiken ett förlorat år för stadens klimatarbete. Det är mycket allvarligt.

Vi vill i likhet med remissvaret från stadens råd för Agenda 2030 framhålla kopplingen till den sociala dimensionen av hållbar utveckling. Olika grupper i samhället drabbas olika hårt av miljö- och klimatproblem och politiken för att möta klimatproblemen måste gå hand i hand med en aktiv politik för jämlikhet och jämställdhet. Agenda 2030-rådet skriver: *Starka insatser i miljöpolitiken och högre klimatambitioner kan, rätt utformat, bidra till att minska olika klyftor i staden som mellan män och kvinnor, stadsdelar och inkomstgrupper. På samma sätt kan insatser för att minska klyftor vara viktiga för att klara av att göra tillräckliga åtgärder för att nå de uppsatta målen.* Detta är viktigt och bör höras i det fortsatta arbetet med programmet.

Även ekonomiska aspekter saknas i miljöprogrammet. De föreslagna åtgärderna bör kompletteras med uppskattningar på vad de kommer att kosta. Det blir då tydligt vilka åtgärder som ger störst utsläppsminskning för varje använd krona. Dessutom tydliggörs att vissa utsläppsminskningar leder till direkta besparingar, så som energieffektiviserande åtgärder.

Agenda 2030-rådet uppmanar i sitt remissvar staden att sätta vad de kallar aspiratoriska mål, det vill säga tydliga och uppföljningsbara mål som staden arbetar för att nå men som kräver insatser av flera aktörer än staden. Vi håller med om att detta skulle vara ett bra inslag i miljöprogrammet och föreslår att programmet kompletteras med sådana mål, till exempel att inga fossila drivmedel ska säljas inom stadens gränser från år 2030 och att Bromma flygplats ska läggas ner så snart som möjligt men senast år 2038.

Samtliga ärenden som beslutas i ett politiskt organ i Stockholms stad bör innehålla en klimatkonsekvensanalys. På så sätt framgår det av beslutsunderlagen om förslaget kommer att leda till ökade eller minskade utsläpp.

I programmet hänvisas till andra program, till exempel stadens program för inköp 2020-2023. När inköpsprogrammet var på remiss var vi tydligt kritiska mot att det innehöll alltför få och svaga skrivningar om klimat och miljö. När miljöprogrammet nu kom är det tydligt att ambitionerna i miljöprogrammet inte speglas i inköpsprogrammet. Det är diffust vilka klimat- och miljökrav som staden ska ställa i sina upphandlingar, istället för skarpa krav finns bara korshänvisningar och otydlighet. Staden upphandlar för cirka 40 miljarder kronor årligen och en stor del av stadens klimatutsläpp avgörs av upphandlingskraven. Vi är mycket kritiska till att inga skarpa krav ställs på upphandlingar. Målet måste vara att nå ett krav på nollutsläpp eller klimatneutralitet i alla upphandlingar, men till dess ska alla relevanta upphandlingar innehålla krav på minskade utsläpp.

Ett annat dokument som det hänvisas till i miljöprogrammet är en ny handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp från vägtrafiken. Eftersom koldioxidutsläppen från transporter, som står för cirka hälften av de beräknade växthusgasutsläppen i Stockholm, fortsätter att öka är det angeläget med särskilt långtgående krav för just trafiken. Samtidigt beklagar vi att de akuta åtgärder som behöver vidtas saknas i programmet eftersom ännu ett dokument ska inväntas och sedan hänvisas till. Redan nu finns kraftfulla åtgärder som behöver sättas in. Åtgärderna handlar om höjda parkeringsavgifter (i enlighet med stadens parkeringsstrategi), ändrade krav på massgodsfordon (i enlighet med Tunstrafikutredningen), tillskapande av fler busskörfält, tillskapande av fler samlastningscentraler, införande av ett regionalt förbud av försäljning av fossila drivmedel år 2030 och prioritering av investeringar i infrastruktur för hållbara transporter.

En viktig del i klimatarbetet handlar om att energieffektivisera byggnader. När staden mäter köpt energi istället för faktiskt använd energi (nettoenergi) blir siffrorna missvisande. Det går också emot vad flera tunga organisationer förordar. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) anser att förnybar energi som produceras i anslutning till byggnaden eller på dess tomt inte ska räknas bort från byggnadens energianvändning. Anledningen är att det ger en godtycklig styrning till vissa energianläggningar och till mindre energieffektiva byggnader. Att fokusera på köpt energi styr bort från fjärrvärme i flerbostadshus och lokaler och skulle öka elanvändningen för uppvärmning och minska elproduktionen i kraftvärmesystemet. När vi socialdemokrater skrev en motion om att mäta använd energi istället för köpt energi i stadens miljöprogram fick vi svaret att detta redan görs. Därför är vi väldigt förvånade över att det nya miljöprogrammet reglerar köpt energi och att solceller nämns som ett sätt att energieffektivisera. Solceller är bra, men de ger inte en energieffektivisering, och bör därför istället ha en egen punkt (sidan 23). Indikatorn för att uppnå målet ”effektiv energianvändning” måste ändras till ”totalt använd energi (nettoenergi) i stadens verksamheter”. Detta måste också konsekvensändras i programmet (på sidan 22).

I början av miljöprogrammet finns bra skrivningar om digitaliseringens och den artificiella intelligensens (AI) möjligheter inom effektivisering av energianvändning. Samtidigt nämns inte detta under avsnittet om energieffektivisering av stadens byggnader (sidan 23). SISAB, det enda fastighetsbolag inom staden som nått sina energieffektiviseringsmål, har lyckats just tack vare digitalisering, automatisering och AI. De har utvecklat ett eget digitalt system som samtliga fastighetsbolag i staden kan använda, men ändå är SISAB fortfarande ensamma om att använda systemet. Åren 2012-2018 minskade de sina utsläpp med 18 500 ton koldioxid. Detta kan vara en av de viktigaste åtgärderna för att

staden ska kunna minska utsläppen från sina byggnader. Därför måste driftoptimering genom digitalisering, automatisering och AI skrivas in i miljöprogrammet.

Ett sätt att öka antalet energieffektiviserande åtgärder vid renoveringar är genom att använda en lägre kalkylränta. En långsiktig investering, såsom energieffektivisering i fastigheter, medför en låg risk och en lägre kalkylränta kan därför accepteras. Med en sänkning av kalkylräntan blir antalet lönsamma åtgärder fler. Miljöprogrammet borde fastställa att staden ska använda lägre kalkylränta för projekt som gäller energieffektivisering för att öka takten i projekten.

I en fotnot till avsnittet om effektiv energianvändning (sidan 22) kan vi läsa att indikatorn för relativ energianvändning inte påverkas av utförsäljningar av fastighetsbestånd. Vi vill ha ett klargörande av hur det ska gå till. Det måste tydliggöras att stadens bolag inte kan uppnå sina energieffektiviseringsmål genom att sälja de byggnader som har sämst energiprestanda.

I programmet står att den stora utmaningen avseende omställningen till ett fossilfritt Stockholm är elektrifieringen (sidan 16). Däremot står ingenting det kanske största hindret för elektrifieringen, nämligen effektfrågan. Redan idag tvingas staden tacka nej till viktiga företagsetableringar på grund av effektbrist, t.ex. av serverhallar som hade kunnat användas för att värma upp stadens hus. Effektfrågan är med andra ord en avgörande fråga för klimatomställningen. Miljöprogrammet måste därför kompletteras med skrivningar om hur staden ska arbeta med effektfrågan.

Programmets text om ökad recirkulation av materiella resurser saknar mål om hur stadens viktiga återbruksverksamheter kan utvecklas. Det handlar om viktiga institutioner så som biblioteken där böcker lånas istället för att köpas, musikskolan där instrument hyrs istället för att köpas, kulturskolan, sportotek, etc. Detta är också oaser i samhället som inte handlar om att konsumera.

Gällande avsnittet om en ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen saknar vi en av de viktigaste åtgärderna, nämligen återanvändning och återvinning av rivningsmaterial. Vi noterar också att fossilfria byggarbetsplatser nämns, men inte fossilfri byggsektor. Utsläppsminskningarna borde inte begränsas till själva byggarbetsplatsen, utan istället omfatta hela byggprocessen.

När det kommer till avsnittet om *upprätthållna funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blåa och gröna infrastruktur* nämns anpassad naturvårdsskötsel som en mycket viktig del i arbetet. Stadens 14 stadsdelsförvaltningar ansvarar för skötseln och underhållet av stadens parker och naturmark, inklusive

naturreservaten. De stora nedskärningar som gjorts på stadsdelarna på grund av förra årets skattesänkning drabbar naturvårdsskötseln.

I programmet nämns även några punkter där staden ska verka för regelförändringar. Några viktiga regelförändringar handlar om möjlighet att miljödifferentiera trängselskatten och parkeringsavgifterna samt möjlighet att använda trängselskattportalerna till att beivra fordon som olagligt kör in i en miljözon.

Förslaget till indikatorer behöver kompletteras med följande.

- Andel beslut som ska innehålla en klimatkonsekvensanalys
- Andel upphandlingar som innehåller hållbarhetskrav
- Utsläpp, ton CO₂e från stockholmarnas konsumtion
- Andel av stadens flygresor som klimatkompenseras
- Andel energieffektiviserings- eller klimatanpassningsprojekt som använder lägre kalkylränta
- Andel återanvända massor
- Andel återanvänt byggavfall
- Påbörjat förhandling med staten om nedläggning av Bromma flygplats

Följande förslag till indikatorer behöver ändras till följande

- Totalt (köpt) *använd* energi (*nettoenergi*) i stadens verksamheter".

Reservation

Reservation anmäldes av Rashid Mohammed och Elisabeth Persson Grip till förmån för eget förslag:

”Förslag till beslut

1. Delvis bifalla förvaltningens förslag
2. Därutöver anföra följande

Det är glädjande att ett nytt Miljöprogram och tillhörande strategidokument till sist kommer till stånd. Med det sagt är det dock olyckligt att program och handlingsplan kommer så pass försenade då verksamheterna nu ges begränsad eller ingen möjlighet att inarbeta åtgärder i sina verksamhetsplaner. I princip innebär det att program och handlingsplan inte kommer att ha något större genomslag förrän 2021. Att ställa om samhället till en hållbar framtid är vår tids kanske mest avgörande utmaning, och avgör på många sätt förutsättningarna för all annan politik. Trots många goda intentioner och en mängd lovvärda initiativ tycker Vänsterpartiet att denna mest grundläggande insikt saknas i Miljöprogrammet och att denna avsaknad tar sig uttryck i en rad konkreta ställningstaganden. Det är tydligt att detta program är en kompromiss mellan att sätta tillväxt eller hållbarhet först. Vi är positiva till en politik som

förenar omställning med en hållbar tillväxt, så att människors välfärd säkras så långt det är möjligt. Det finns dock tillfällen där ekonomisk tillväxt och ekologisk hållbarhet kommer i konflikt, och en insikt om det klimatnödläge vi befinner oss i innebär att hållbarheten måste gå före i varje sådant fall. I den händelse detta innebär ekonomiska kostnader bör dessa finansieras av de som har mest tillgångar för att därmed säkerställa en rättvis och hållbar omställning. Det är denna kombination av tydligt rättvise- och omställningsperspektiv som saknas i det nuvarande programmet och därför gör att det svävar på målet på flera områden.

Programmet anger helt riktigt att biltrafiken utgör en av de största utmaningarna i omställningen och att den inte minskat i den takt som krävs för att nå målen. Det är förstås också korrekt att det kommer att behövas nationella åtgärder för att ställa om. Men detta förklarar inte den brist på handlingskraft som visas vad gäller stadens egna möjligheter att begränsa biltrafiken. Huruvida det är en övertro på marknadsmekanismer, eftergifter åt röststarka väljargrupper med bil, eller bådadera får redas ut annorstädes, men faktum kvarstår att det saknas åtgärdsförslag som direkt minskar biltrafiken. Vänsterpartiet har drivit tydliga förslag om bilfria dagar, bilfria gator, minskade p-tal, sänkta hastighetsgränser, krav på begränsat antal boendeparkeringstillstånd, översyn av hur stadsplanering kan bidra till stadsutvecklingen för att minimera biltrafik? Alla dessa är åtgärder som skulle minska biltrafiken och därmed utsläpp och problem med buller. Vi saknar också ett livscykelperspektiv på eventuell ökad elektrifiering av såväl privatbilism som transportsektorn då programmet pekar ut elektrifiering som ett sätt att inte behöva minska vägtrafiken. Livscykelperspektivet är viktigt för att inte åtgärder ska leda till ökade utsläpp i staden, i resten av Sverige eller utanför landets gränser.

Målet om minskade växthusgasutsläpp är ställt per invånare och det är alltid ett vanskligt sätt att mäta förändring i dessa sammanhang. Med mål per invånare i en stad som växer kan de totala utsläppen då tillåtas öka, men planetens gränser är absoluta och hållbarheten måste utgå från detta.

Det är bra med ambitioner att utveckla teknik och delningsekonomi, men det är då centralt att man kan säkerställa att det faktiskt leder till klimatnytta och mindre utsläpp – något som staden aktivt måste övervaka. I miljöprogrammet framhålls också att just delningsekonomi inte säkert leder till minskade utsläpp, vad gäller exempelvis bilpooler kan det snarare leda till mer utsläpp. Frågor som rör näringslivet och hur detta kan bidra till miljö- och klimatarbetet hade behövt finnas med även i stadens näringslivspolitik, men där lyste det dessvärre med sin frånvaro –

återigen ett tecken på att näringslivspolitikerna och miljöpolitiken i denna stad inte är samstämmiga.

Vad gäller åtgärder för stadsplanering behöver man utöver kollektivt resande och cykel också inkludera ökade möjligheter att röra sig och resa till fots.

Tidigare har frågan om dricksvattentillgång inte varit ett orosmoment i Sverige men idag ser läget annorlunda ut och med ett förändrat klimat behövs nya lösningar för att minska vattenanvändningen. Vi skulle gärna vilja se fler uppdrag om hur staden kan bidra till fler hållbara och vattenbesparande avloppslösningar. Det borde finnas stora möjligheter att uppmuntra nya lösningar när det sker så mycket nybyggnation i staden.

Den biologiska mångfalden och stadens ekosystem är viktiga att bevara och stärka. Vi anser därför att det inte räcker med uppdrag som begränsar sig till att ta fram mer kunskapsunderlag, utveckla processer, utveckla IT-verktyg och öka miljöövervakningen. Det behövs politiska beslut om hur den biologiska mångfalden och ekosystemet ska säkras och utvecklas, baserat på de kunskapsunderlag som redan finns. Vi måste agera. Dessa beslut måste ges genomslag i all stadsplanering och natur- och parkvård i staden.

Samma problematik återkommer i förslagen som rör buller. Inget av de förslag på indikatorer i miljöprogrammet som handlar om minskat omgivningsbuller bidrar till att faktiskt minska källan till bullret. Indikatorerna i sig behövs för att säkra att människor i staden inte drabbas av buller men främst måste det finnas indikatorer för att minska uppkomsten av buller, exempelvis genom att radikalt sänka hastigheter, minska biltrafiken i stort och utveckla bilfria områden i staden.

Givet att programmet erkänner de kvarstående utmaningarna för att nå till Parisavtalets målsättningar kan vi slutligen konstatera att klimathandlingsplanen inte tar ställning för att lägga ner Bromma flygplats, i sammanhanget såväl anmärkningsvärt som beklämmande".

Ersättaryttrande

Karin Ploen (Fi) lade fram ett ersättaryttrande:

"Ersättaryttrande

Vi välkomnar det reviderade miljöprogrammet men om vi hade styrt hade målet om en fossilfri stad varit 2030 och målet om en fossilfri organisation 2025 för att möta det klimatnödläge vi befinner oss i med de akuta åtgärder situationen kräver.

Vi hade velat se ett tydliggörande av de målkonflikter som kan finnas mellan stadens miljö- och klimatmål i förhållande till målet om ökad tillväxt. Även den sociala dimensionen hade behövt vara tydligare. Vi vet att olika grupper belastar klimatet och miljön olika mycket, och att olika grupper drabbas olika hårt av klimatförändringar och miljöförstöring, såväl inom Stockholms gränser som globalt. Vi vet också att global rättvisa, jämlikhet och jämställdhet är en förutsättning för effektiva åtgärder och klimaträttvisa. Dessa perspektiv saknar vi i miljöprogrammet och klimathandlingsplanen.

Bilfri innerstad

Vi hade velat se skarpare förslag för att komma tillrätta med utsläppen från biltrafiken genom en innerstad helt fri från privatbilism, som ett första steg genom bilfria dagar. Vi ser inte en elektrifiering av biltrafiken som det främsta verktyget för att lösa klimatkrisen. Som klimathandlingsplanen visar har bilanvändningen ökat i staden och utsläppen förblivit konstanta även när nya, miljövänligare drivmedel ökat. Vi behöver en riktig omställning från privata till kollektiva färdmedel, gång och cykel.

Globalt ansvar

Det är också viktigt att ta med i beräkningen de utsläpp och miljöskador som görs utanför Stockholms och Sveriges gränser när det gäller tillverkning av alternativa drivmedel samt de villkor som dessa tillverkas under för att inte bidra till fortsatta brott mot mänskliga rättigheter, globala orättvisor och miljöförstörelse. Att barn bryter kobolt i Kongo för att Stockholmarna ska kunna färdas i elbilar kan aldrig vara en acceptabel lösning på klimatkrisen. Inte heller att Amazonas skövlas till förmån för sockerrörsplantager för tillverkning av etanol.

Hållbar livsstil

Vi ser positivt på att miljöprogrammet lyfter vikten av att minska konsumtionens klimat- och miljöpåverkan. Trots bristande tillgång till kommunal statistik är det uppenbart att utsläppen av växthusgaser i Sverige ur ett konsumtionsperspektiv långt överskrider vad som är hållbart. Vi vill se kraftigare åtgärder för att komma tillrätta med utsläppen från konsumtionen.

För att påverka livsstil och konsumtionsmönster behöver staden göra det enkelt för medborgarna att leva hållbart och dessutom vara aktiva i utvecklingen av staden. Staden behöver i större utsträckning uppmuntra till samtal och dialog och att göra staden bättre tillsammans med dess medborgare. Klimatsmarta stockholmarna nämns i handlingsplanen och programmet, men för att öka kunskapen om problemen med dagens resurskrävande livsstil behöver mer göras än de punktinsatser som lyfts. Vi ser en stor

outnyttjad potential i samarbeten med exempelvis medborgardrivna initiativ.

Det måste bli enklare för stockholmare att handla begagnat, återbrukat, reparerat och hållbart i stället för att handla nytt. I miljöprogrammet nämns som goda exempel stadens Pop-Up Återbruk, men de enstaka nedslagen i några stadsdelar per år är för få för att få till en förändring av invånarnas konsumtionsmönster. Därför beklagar vi att det grönbåa styret röstade ner vårt förslag om att inrätta en återbruksgalleria i Stockholm likt den som finns i Eskilstuna.

Vi beklagar också att det grönbåa styret röstade ner vårt förslag om en återbruksdepå för byggmaterial, som hade kunnat öka återbruket i en stad som växer och därmed minska utsläppen från byggsektorn. Det hade passat bra i ett miljöprogram som konstaterar att byggprocessen och byggmaterial står för enorma utsläpp. I stället skjuts åtgärderna på framtiden genom att enbart ge i uppdrag att utveckla klimatberäkningar.

När det kommer till utsläpp från livsmedel har majoriteten ett mycket svagt förslag om att ”ökat utbud av vegetariska livsmedel”, vi hade istället velat införa vegetarisk mat som norm inom den kommunala verksamheten.

Stadsdelarna behöver resurser för förändringsarbetet

Avslutningsvis vill vi hålla med förvaltningen om att ett lyckat förändringsarbete kräver resurser. Stadsdelsnämnderna torde ses som centrala för att lyckas med såväl miljöprogram som klimathandlingsplanen, men de senaste årens nedskärningar på stadsdelarna skapar sämre förutsättningar att åstadkomma de förändringar vi vill se när alla verksamheter går på knäna”.

Handlingar i ärendet

- ST 2019/510-3 (Godkänd - R 1) Svar på remiss om miljöprogram 2020-2023
- ST 2019/510-1 Följebrev Nytt miljöprogram för Stockholm 2020-2023, KS 2019/1040
- ST 2019/510-1.1 Remissunderlag Miljöprogram 2020-2023 för Stockholms stad

§ 7**Svar på remiss av skrivelse - Gör Fristad till ett
kollektivhus för äldre**

ST 2019/527

Beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på skrivelsen.

Sammanfattning av ärendet

Clara Lindblom och Rashid Mohammed, båda Vänsterpartiet, föreslår i en skrivelse till kommunstyrelsen att Fristad servicehus ska omvandlas till ett kollektivboende för äldre i första hand och ett sedvanligt seniorboende i andra hand då andelen äldre kommer att öka kraftigt i Stockholm kommande decennierna och behovet av tillgängliga och äldreanpassade bostäder är stort. Det kommer därför finnas behov av bostäder för äldre i Bromsten även framöver.

Förvaltningen anser överlag att det är viktigt att det finns ett varierat utbud av äldreboenden, både i staden och i stadsdelen, och medverkar för att det ska finnas en mångfald av boendeformer i stadsdelen genom att delta i de gemensamma uppdragen som finns kring detta. I budget för 2020 framgår att äldreförvaltningen tillsammans med stadsdelsnämnderna, Micasa fastigheter AB och privata aktörer, ska bidra till utvecklingen av såväl biståndsbedömda som icke biståndsbedömda boendeformer för äldre.

Det åligger förvaltningen att ha aktivitetscenter i nära anslutning till seniorbostäder men inte när det gäller andra boendeformer.

Förslag till beslut

Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Åsa Nilsson Söderberg (L), Sus Andersson (MP) och Linn Bessner (C) föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Rashid Mohammed (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ersättaren Karin Ploen (Fi) lade fram ett ersättaryttrande:
Om jag haft förslags- och rösträtt hade jag ställt mig bakom Rashid Mohammed (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) förslag.

Beslutsgång

Ole-Jörgen Persson (M) ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden hade beslutat att anta M+ L+ MP+ C:s förslag.

Reservation

Reservation anmäldes Rashid Mohammed, Anna Jonazon, Nassir Abdullahi Ali, Azad Hassan till förmån för eget förslag:

”Förslag till beslut

1. Tillstyrka skrivelsen
2. Därutöver anföra följande

Det är bra att såväl nuvarande som dåvarande rödgrönrosa majoritet är överens om att Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Ingen politisk majoritet kan därmed undgå att ta hänsyn till det kraftigt ökade behovet av tillgängliga bostäder för äldre på grund av den demografiska utvecklingen. I Västerort förväntas ju en ökning av invånare 65 år och äldre med 57 procent fram till år 2040. Många äldre frågar också efter en boendeform som ligger mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. De vård- och omsorgsboenden som planeras i stadsdelsområdet är till för äldre med mycket stora vårdbehov och Spånga-Tensta har minst antal seniorbostäder i ytterstaden. Vi är därför bekymrade över att majoriteten inte vill ta chansen att låta Fristad fortsätta att vara ett boende för äldre i Bromsten, då vi också är överens om att äldre liksom yngre har olika behov och därmed behov av olika boendeformer.

Alla kan inte, vill inte och ska inte bo i vård- och omsorgsboende. Många kan bo kvar i sitt invanda boende med lämplig bostadsanpassning, andra söker trygghet och gemenskap i ett tillgängligt seniorboende med aktivitetscenter, vill kanske bo i kollektivhus eller i andra former av bostäder anpassade för äldre. I Bromsten som domineras av bostadsrätter och äganderätter skulle seniorbostäder i hyresrätt kunna bli ett utmärkt komplement, då Bromsten dels saknar seniorbostäder och stora delar av småhusbeståndet i området har bristande tillgänglighet. Även kollektivhus för exempelvis 65+ skulle komplettera boendeformerna i stadsdelen. Eftersom Svenska Bostäders kollektivhus i fastigheten bredvid är sammankopplad med Fristads servicehus bör intresset hos Svenska Bostäder att överta fastigheten undersökas. Det bör även vara i linje med majoritetens budget som ger bostadsbolagen i uppdrag att verka för byggandet av fler kollektivhus och andra alternativa boendeformer”.

Handlingar i ärendet

- ST 2019/527-2 (Godkänd - R 1) Gör Fristad till ett kollektivhus för äldre
- ST 2019/527-1.2 Remissunderlag - Skrivelse Gör Fristad till ett kollektivhus för äldre

§ 8**Verksamhetsberättelse med bokslut 2019**

ST 2020/9

Beslut

1. Bokslut och verksamhetsberättelse för år 2019 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Ombudgetering om sammanlagt 8,6 mnkr avseende tre trygghetsinvesteringsprojekt begärs hos kommunstyrelsen.
3. Ombudgetering om 2,0 mnkr avseende investeringsmedel för maskiner och inventarier begärs hos kommunstyrelsen.
4. Ombudgetering om 0,1 mnkr avseende ett klimatinvesteringsprojekt begärs hos kommunstyrelsen.
5. Nämnden begär hos kommunstyrelsen att ackumulerat netto om 25,7 mnkr avseende resultatenheterna överförs till 2020.
6. Nedskrivning av fordringar om 231 753,00 kronor godkänns.
7. Fristad servicehus avvecklas som resultatenhet.
8. Redovisning av internkontrollarbetet 2019 godkänns, bilaga 1.
9. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning av ärendet

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har under året arbetat med utgångspunkt från stadens långsiktiga mål om ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart samhälle samt med de fokusområden som nämnden lagt fast i verksamhetsplanen för 2019.

Nämnden har uppfyllt två av kommunfullmäktiges inriktningsmål helt och ett delvis. Det inriktningsmål som uppfylls delvis är "*En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla*" beroende på lägre uppfyllelse inom verksamhetsmålen "*Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i*", "*I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige*" och "*I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande*". Under året har insatser gjorts inom alla områden för att åstadkomma en högre uppfyllelse men ännu inte gett det resultat som krävs. Med utgångspunkt från analyser om vad detta beror på och vilka insatser som behöver vidtas kommer nämnden att arbeta vidare med dessa utmaningar för att under 2020 nå ökad uppfyllelse.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Rashid Mohammed (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) lade fram ett särskilt uttalande.

"Särskilt uttalande

Verksamhetsberättelse 2019 för Spånga-Tensta stadsdelsnämnd som nu läggs fram av den blågröna majoriteten visar på tydliga underskott i de allra viktigaste kärnverksamheterna såsom inom individ-och familjeomsorgen och äldreomsorgen. Vi är oroliga över att den ekonomiska utvecklingen inom en rad verksamhetsområden, där det egentligen krävs stora finansiella satsningar. Den som arbetar inom välfärden ska inte behöva oroa sig för att inte kunna genomföra sitt arbete på grund av för få kollegor och effektiviseringar som omöjliggör de anställdas uppdrag. Vi har svårt att se hur förvaltningen ska kunna komma till rätta med underskottet inom ovanstående områden om man inte tillför medel alternativt får i uppdrag att återkomma till nämnden med en konkret handlingsplan om hur budget ska uppnås i balans.

Äldreomsorg

Inom äldreomsorg redovisar verksamheten sammantaget ett underskott om 5,3 mnkr. Hemtjänsten redovisar med ett underskott om 4,1 mnkr. Behovet av hemtjänst kan med stor sannolikhet öka då antalet äldre i åldersgruppen 65-79 år ökar i stadsdelsområdet

Barn, kultur och fritid

Den borgerliga majoriteten skär ner i budgeten för barn, kultur och fritid och totalt minskade de stadens budget med 66 miljoner 2019. Det förebyggande arbetet för barn och unga försämras snabbt. En välutvecklad och fungerande förebyggande är verksamhet viktig för att skapa en sammanhållen stad där alla människor har jämlika livschanser. Det är också den främsta insatsen som kommunen kan erbjuda för att förebygga våld och kriminalitet. Att dra ner på budget för barn, kultur och fritid får anses som kontraproduktivt för en majoritet som påstår sig arbeta för en tryggare stad.

Socialtjänst

Barnkonventionen blir lag år 2020, därför behöver alla stadsdelsnämnder säkerställa att det finns goda förutsättningar för ett fungerande barnrättsarbete inom socialtjänsten. Stadsdelsnämnderna behöver mer resurser för att möta förändringar i lagstiftningar. Tvärtom är det uppenbart att det saknas resurser för att klara en alltmer ansträngd barn- och ungdomsvård med mer komplexa ärenden och ökat antal anmälningar. Vi ser nu stora underskott inom barn- och ungdom och enheten redovisar med ett underskott om 7,8 mnkr, där även ingår missbruk/vuxen som har ett underskott om 2, mnkr samt verksamheten Socialpsykiatri som redovisar ett underskott om 1,7 mnkr. Socialsekreterarnas

arbetsvillkor uppmärksammades under förra mandatperioden och det är viktigt att det arbetet fortsätter.

Förskola

Andelen förskollärare har minskat från 35,9 procent till 32,3 procent jämfört med verksamhetsberättelsen 2018. Bristen på förskollärare har påverkat rekrytering samt att det funnits en svårighet att återanställa förskollärare vid pensionsavgångar då barnantalet minskar. Bristen på utbildade förskollärare är såklart ett problem som måste lösas på flera nivåer, ytterst handlar det om fler utbildningsplatser och att fler ska söka sig till yrket. Men med tanke på bristen tycker vi det är märkligt att majoriteten har valt att ge förskolan en historisk låg budgetökning som inte ens är i närheten av att täcka pris- och lönekomponent. Det är svårt att se hur yrket ska kunna locka fler när det ska skäras ner mer och mer i verksamheten. Det är dock väldigt glädjande att man når målet för att minska barngrupperna.

Stadsmiljö

Målet om stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning är inte uppfyllt. Konstigt att man inte lyckas uppnå detta. Även om det är så att det är personer som skräpar ner så är det ju staden som har ansvar för att se till att det är rent och städlat och om nöjdheten är så pass låg kanske det indikerar att mer resurser behövs till det.

Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden och Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön endast delvis uppfyllt, också det mycket tråkigt och skickar en signal att det behövs tillräckliga resurser för att öka nöjdheten och uppfylla målen. Detta är mål som borde vara möjliga att uppfylla och över tid även höja målen eftersom så stor del av påverkan ligger inom stadens egna organisation. Men för att kunna påverka detta är det nödvändigt att staden också äger och allra helst har driften i egen regi, det är endast så det finns möjlighet till demokratisk påverkan och det går snabbare att ändra i egna verksamheter än att vänta på en ny upphandlingsomgång. Trots att dessa indikatorer inte uppfylls anses nämndmålet om att Stadsmiljön är välskött vara uppfyllt, det känns som att det inte rimmar så väl med invånarnas nöjdhet över skötseln".

Handlingar i ärendet

- ST 2020/9-1 (Godkänd - R 1) Verksamhetsberättelse med bokslut 2019
- ST 2020/9-2 Bilaga 1 Tjänsteutlåtande verksamhetsberättelse med bokslut 2019
- ST 2020/9-3 Bilaga 2 Uppföljning av intern kontroll 2019
- ST 2020/9-4 Bilaga 3 Kvalitetsredovisning förskola Spånga-Tensta 2019
- ST 2020/9-5 Bilaga 4 blankettset ekonomi
- ST 2020/9-7 Bilaga 6 Budgetrapport 2019
- ST 2020/9-8 Bilaga 7a Uppföljning av trygghetsinvestering Trafikhinder i Järva VB
- ST 2020/9-9 Bilaga 7b Uppföljning av trygghetsinvestering Lekplatsskyltar
- ST 2020/9-10 Bilaga 7 c Uppföljning av trygghetsinvestering Illegala bosättningar VB
- ST 2020/9-11 Bilaga 7 d Uppföljning Pilparken
- ST 2020/9-12 Bilaga 8 Uppföljning av åtgärder för god vattenstatus Bällstaån

§ 9**Revidering av delegationsordning 2020**

ST 2020/10

Beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att anta förvaltningens förslag till reviderad delegationsordning.

Sammanfattning av ärendet

Delegationsordningen är ett arbetsverktyg för förvaltningens medarbetare. I syfte att förenkla arbetssätt föreslås en revidering av delegationsordningen i ärendegrupperna allmänna ärenden, ekonomi, försörjningsstöd och övrigt ekonomiskt bistånd, barn och unga, förskola samt äldre, funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Revideringen består till största del av redaktionella justeringar, dock föreslås två nya beslutsgrupper tilläggas delegationsordningen; dels beslutande om anmälning av vanvård av djur i enlighet med den så kallade Lex Maja-lagen och dels beslut om insats i social insatsgrupp i egen regi.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att anta förvaltningens förslag till reviderad delegationsordning. Förvaltningen reviderar nummerordning och andra redaktionella ändringar efter fastställande i nämnden.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- ST 2020/10-1 (Godkänd - R 1) Revidering av delegationsordningen
- 242360 Delegationsordning nämnd 2020-01-31 rev. 2020-01-09

§ 10**Svar på remiss om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet**

ST 2019/441

Beslut

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat Strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet (KS 2019/1507) till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd för yttrande.

Syftet med strategin är att skapa förutsättningar för ett strukturerat, kontinuerligt och långsiktigt arbete för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminaliteten.

Strategin utgår från fyra övergripande utgångspunkter som innefattar särskilt utpekade områden inom vilka vissa aktiviteter, arbetssätt och åtgärder ska äga rum på den lokala nivån.

Förvaltningen är positiv till strategin och ansatsen att arbetet ska ske utifrån universell, selektiv och indikerad prevention och att samhandling lyfts fram som en särskilt viktig utgångspunkt i arbetet. Förvaltningen håller i arbetet med den nya lokala samverkansöverenskommelsen med polisen på att ta fram ett förslag till organisation för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, där samverkan mellan skola, socialtjänst och skola är en integrerad del. Förvaltningen ser inte behov av att skapa ytterligare samverkansforum, utan strävar efter att undvika parallella processer för att effektivisera arbetet.

Förslag till beslut

Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Åsa Nilsson Söderberg (L), Sus Andersson (MP) och Linn Bessner (C) föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Ghazal Saberian (SD) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle återremittera ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställde proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras. Stadsdelsnämnden beslutade att avgöra ärendet idag.

Ordföranden ställde därefter proposition på M+ L+ MP+ C:s förslag och fann att nämnden hade beslutat att anta det.

Reservation

Reservation anmäldes Ghazal Saberian (SD) till förmån för eget förslag:

”Förslag till beslut

1. Att återremittera förslaget om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet
2. Att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att denna strategi är på tok för kraftlös i förhållande till de allvarliga problem som vår stad står inför och anser att den tyvärr säger en hel del om majoritetens naivitet inför den situationen. I en tid då kriminella öppnar eld mot vanliga medborgare på stadens gator behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger resultat nu.

Vi anser förvisso att staden ska arbeta förebyggande, men det krävs framförallt skyndsamma lösningar. Strategin understryker att män står för en större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att invandrare är kraftigt överrepresenterade i brottsstatistiken. I strategin står det också att ”socialt utsatta” områden är överrepresenterade och vi vet att dessa områden präglas av segregering och att det där som regel bor många människor med invandrarbakgrund. För att kunna vända utvecklingen av samhällsproblemen måste man kunna kalla saker och ting vid dess rätta namn och ha en ärlig dialog och debatt. Den stora grupp av ungdomar och unga vuxna med utländsk härkomst i utsatta områden som redan är i utanförskap eller är på väg in i utanförskap måste få förebilder och förutsättningar att vilja tillhöra samhällsgemenskapen istället för de pararellsamhällen där gangsterkultur och kriminalitet glorifieras.

Det har nyligen rapporterats om att unga kriminella i vår stad tilldelas förturer i form av bostäder, vilket hederliga och laglydiga ungdomar endast kan drömma om. Vi efterfrågar här svar på vad dessa förturer ger för resultat. Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka i barns utveckling och könsidentitet och föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att strategin återremitteras för att nämnda faktorer ska kunna tas med och ligga till grund för strategin".

Särskilt uttalande

Rashid Mohammed (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) lade fram ett särskilt uttalande.

Ersättaren Karin Ploen (Fi) lade fram ett ersättaryttrande:
Om jag haft förslags- och rösträtt hade jag ställt mig bakom Rashid Mohammed m.fl. (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) särskilda uttalande.

"Särskilt uttalande

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förbyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggöras.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetsätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, ombildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och

besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökad uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest".

Handlingar i ärendet

- ST 2019/441-2 (Godkänd - R 3) Strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet
- ST 2019/441-1.2 Bilaga - Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn unga och unga vuxna dras in i kriminalitet
- ST 2019/441-1 Följebrev Strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet, KS 2019/150

§ 11**Svar på stadsrevisionens projektrapport Stadens arbete mot våldsbejakande extremism nr 2 2019**

ST 2019/511

Beslut

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på revisionsrapporten och överlämnar det till revisorsgrupp 1.
2. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Sammanfattning av ärendet

Stadsrevisionens revisionskontor har granskat om staden bedriver ett strukturerat arbete för att motverka våldsbejakande extremism. Revisorernas granskning av nämndens arbete genomfördes 4 september 2019. De av kommunfullmäktige beslutade riktlinjerna för arbetet mot våldsbejakande extremism ingår i stadens trygghets- och säkerhetsprogram och syftar till att tydliggöra stadens arbete. Revisorernas sammanfattande bedömning är att staden har strukturer för arbetet mot våldsbejakande extremism. Arbetet har organiserats inom ramen för befintliga verksamheter och följer intentionerna i stadens budget och riktlinjer för arbetet mot våldsbejakande extremism. De utvecklingsområden i arbetet som revisorerna för fram är att rapporteringen till kommunstyrelsen behöver utvecklas, stadsdelsnämnderna behöver säkerställa att medarbetarna fullföljer stadens webbaserade grundutbildning samt tydliggöra hur samverkan med civilsamhället ska utvecklas i enlighet med stadens riktlinjer.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- ST 2019/511-2 (Godkänd - R 1) Revisionsrapport stadens arbete mot våldsbejakande extremism
- ST 2019/511-1.2 Projektrapport nr 2/2019, Stadens arbete mot våldsbejakande extremism

§ 12**Svar på revisionsrapport systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten**

ST 2019/508

Beslut

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på revisionsrapporten och överlämnar det till revisorsgrupp 1.
2. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Sammanfattning av ärendet

Stadsrevisionens revisionskontor har genomfört en granskning i syfte att bedöma huruvida ett antal nämnder, bland dem Spånga-Tensta, bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänstens individ- och familjeomsorgs myndighetsutövning gällande barn och unga i enlighet med socialstyrelsens föreskrifter. Revisorernas sammantagna bedömning är att det pågår ett arbete med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet, men att de granskade nämnderna inte fullt ut bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med socialstyrelsens föreskrifter. Revisorerna betonar vikten av att nämnderna säkerställer att medarbetarna har kunskap om och arbetar i enlighet med rutiner för egenkontroll och avvikelser. I förvaltningen pågår ett övergripande utvecklingsarbete för att revidera och systematisera förvaltningens kvalitetsledningssystem.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- ST 2019/508-2 (Godkänd - R 1) Revisionsrapport systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten
- ST 2019/508-1.2 Projektrapport Systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten nr 4 2019

§ 13**Svar på remiss om objekt- och anhörganställningar inom
ledsagar- och avlösarservice**

ST 2019/442

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen har i samarbete med stadsdelsförvaltningarna Kungsholmen, Spånga-Tensta och Bromma tagit fram ett förslag på en modell för att begränsa anhörganställningar inom ledsagar- och avlösarservice inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Syftet med modellen är att kvalitetssäkra insatserna samt att öka rättssäkerheten och stärka brukarperspektivet i utförandet av insatserna.

Den modell som har arbetats fram innebär att anhöriga inte ska kunna anställas som ledsagare eller avlösare om det inte föreligger synnerliga skäl. Enhetschef vid aktuell beställarenhet föreslås ansvara för att bedöma och besluta om synnerliga skäl föreligger. Modellen innebär inte några förslag på begränsningar av objektanställningar.

Förvaltningen ställer sig positiv till att anhörganställningar inom ledsagar- och avlösarservice begränsas genom att modellen införs. Förvaltningen bedömer att den leder till ökad likställighet inom staden, både mellan privata och kommunala utförare, samt en ökad rättssäkerhet, självständighet och livskvalitet för den enskilde.

Förslag till beslut

Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Åsa Nilsson Söderberg (L), Sus Andersson (MP) och Linn Bessner (C) föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Rashid Mohammed m.fl. (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ersättaren Karin Ploen (Fi) lade fram ett ersättaryttrande: Om jag haft förslags- och rösträtt hade jag ställt mig bakom Rashid Mohammed m.fl. (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) förslag.

Beslutsgång

Ole-Jörgen Persson (M) ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden hade beslutat att anta M+ L+ MP+ C:s förslag.

Reservation

Reservation anmäldes Rashid Mohammed, Elisabeth Persson Grip, Anna Jonazon, Nassir Abdullahi Ali, Azad Hassan till förmån för eget förslag:

"Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut godkänns med följande tillägg

- Att modellen för att begränsa anhörganställningar även införs inom ledsagning och avlösning för objektsanställningar

Den rödgrönrosa majoriteten gav Socialnämnden i uppdrag att utreda frågan om anhörig- och objektsanställningar inom avlösning och ledsagning förra mandatperioden vilket gjordes. Utredningen visade att det finns flera nackdelar med dessa typer av anställningar såsom försvårad insyn och uppföljning samt den beroendeställning som brukaren kan ha gentemot en anhörig som vårdare. Anhörig- och objektsanställningar visade sig finnas framförallt hos privata utförare men även hos stadsdelarna och då framförallt i ytterstaden Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista. Modellen som nu är framtagen för att begränsa anhörganställningar är rätt väg att gå. Dels för brukarens möjlighet till ett självständigt liv och för att bryta isolering samt för personalen inom LSS vars yrke behöver uppgraderas och statusen höjas genom att samma krav ställs på alla som anställs. Det kommer dock finnas möjlighet framöver att frångå regeln vid särskilda fall vilket beslutas av enhetschef på beställarenhet. Dock föreslås inga begränsningar gällande objektsanställningar förutom om den anställda är anhörig. En del problem med objektsanställningar kvarstår oavsett om den anställda inte är anhörig d.v.s. bristen på insyn, svårigheter vid uppföljning och att den anställda inte har kollegor eller samma möjlighet till arbetsledning. Vi vill därför att en begränsning även infördes generellt för objektsanställningar på liknande sätt som anhörganställningar."

Handlingar i ärendet

- ST 2019/442-2 (Godkänd - R 1) Svar på remiss av objekt- och anhörganställningar inom ledsagar- och avlösarservice
- ST 2019/442-1.2 Bilaga - Objekt- och anhörganställningar inom ledsagar- och avlösarservice En modell för att begränsa möjligheterna till att ha anhöriga som anställda
- ST 2019/442-1.1 Remiss "Objekt- och anhörganställningar inom ledsagar- och avlösarservice En modell för att begränsa möjligheterna till att ha anhöriga som anställda"

- ST 2019/442-1.3 Tjänsteutlåtande - Objekt- och anhörganställningar inom ledsagar- och avlösarservice En modell för att begränsa möjligheterna till att ha anhöriga som anställda

§ 14**Svar på skrivelse gällande barn- och ungdomsvården**

ST 2019/363

Beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning av ärendet

Rashid Mohammed (V) med flera har inkommit till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd med en skrivelse gällande barn- och ungdomsvården. I skrivelsen önskas svar på; vilka konsekvenser underskottet får för barn- och ungdomsvården, vilka besparingsåtgärder som planeras samt hur handlingsplanen för förbättrade arbetsvillkor för socialsekreterare påverkas. För att komma tillrätta med budgetavvikelse samt öka kvaliteten i verksamheten har avdelningen för individ och familj genomgått en omorganisation. Omorganisationen ska leda till förbättrade och likvärdiga förutsättningar för socialsekreterare och chefer. Förutom omorganisationen pågår budgetbesparande åtgärder så som tätare uppföljning av dygnetruntvård för barn och unga samt att utveckla rutiner för avtalsskrivning och uppföljning av ingångna avtal. Budgetunderskott ska inte medföra konsekvenser för enskild individ då behov prövas individuellt enligt gällande lagar, praxis och riktlinjer. Dock ställer det krav på organisationen att arbeta effektivt och innovativt samt med mer systematisk uppföljning. Arbetet med stadens handlingsplan för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare fortsätter.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Rashid Mohammed m.fl. (V) lade fram ett särskilt uttalande.

Ersättaren Karin Ploen (Fi) lade fram ett ersättaryttrande:
Om jag haft förslags- och rösträtt hade jag ställt mig bakom Rashid Mohammed m.fl. (V) särskilda uttalande.

"Särskilt uttalande

Vi tackar förvaltningen för svaret och för att de gör det bästa de kan med de resurser de har. Tyvärr kan vi bara konstatera att den sittande majoriteten inte tar situationen på det allvar den kräver. Budget för 2019 var helt tydligt underfinansierad och även om förvaltningen kunde hantera underskottet genom att ta medel ur reserven så fattades det resurser för att hantera en barn- och

ungdomsvård med ökad andel komplexa ärenden och ökat antal anmälningar om barn som far illa. När vi lägger svaret på skrivelsen bredvid den verksamhetsplan för stadsdelen som den borgerliga majoriteten drivit fram ser vi tyvärr att deras ambitioner är bristande även framöver. De tar inte förvaltningens prognos att andelen unga i åldersgruppen 13–18 år kommer öka med 12 % fram till 2022, vilket kommer innebära ett växande behov att fortsätta att organisera ett socialt uppsökande arbete för att fånga in barn och unga som är i behov av att lotsas in i en aktiv fritid. Ett arbete som antas komma behöva växa, med begränsade resurser kommer det tyvärr bli allt svårare att utföra det på bästa sätt. Tyvärr ser vi ingen ökning av resurser i budgeten för 2020, och risken är stor att vi om ett år kommer konstatera nya underskott".

Handlingar i ärendet

- ST 2019/363-2 (Godkänd - R 1) ST 2019 363 Tjut Skrivelse gällande barn och ungdomsvården
- ST 2019/363-1 Skrivelse gällande barn- och ungdomsvården

§ 15**Svar på skrivelse om att utveckla Fristad servicehus**

ST 2019/551

Beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning av ärendet

Rashid Mohammed m.fl. (V) föreslår i en skrivelse att Fristad servicehus ska utvecklas i stället för att läggas ner. Andelen äldre kommer att öka kraftigt i Stockholm kommande decennierna och behovet av tillgängliga och äldreanpassade bostäder är stort. Det kommer därför finnas behov av bostäder för äldre i Bromsten även framöver enligt skribenten.

Förvaltningen anser överlag att det är viktigt att det finns ett varierat utbud av äldreboenden, både i staden och i stadsdelsområdet, och medverkar för att det ska finnas en mångfald av boendeformer i stadsdelsområdet genom att delta i de gemensamma uppdrag som finns kring detta. I budget för 2020 framgår att äldrenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna, Micasa fastigheter AB och privata aktörer, ska bidra till utvecklingen av såväl biståndsbedömda som icke biståndsbedömda boendeformer för äldre.

Det åligger förvaltningen att ha aktivitetscenter i nära anslutning till seniorbostäder men inte när det gäller andra boendeformer.

Förvaltningen bedömer att de planer som finns för boende för äldre inom stadsdelsområdet räcker för att tillgodose behovet.

Förslag till beslut

Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Åsa Nilsson Söderberg (L), Sus Andersson (MP) och Linn Bessner (C) föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Rashid Mohammed m.fl. (V) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ersättaren Karin Ploen (Fi) lade fram ett ersättaryttrande:

Om jag haft förslags- och rösträtt hade jag ställt mig bakom Rashid Mohammed m.fl. (V) förslag.

Beslutsgång

Ole-Jörgen Persson (M) ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden hade beslutat att anta M+ L+ MP+ C:s förslag.

Reservation

Reservation anmäldes Rashid Mohammed och Elisabeth Persson Grip till förmån för eget förslag:

”Förslag till beslut

1. Tillstyrka skrivelsen
2. Därutöver anföra följande

Det är bra att såväl nuvarande som dåvarande rödgrönrosa majoritet är överens om att Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Ingen politisk majoritet kan därmed undgå att ta hänsyn till det kraftigt ökade behovet av tillgängliga bostäder för äldre på grund av den demografiska utvecklingen. I Västerort förväntas ju en ökning av invånare 65 år och äldre med 57 procent fram till år 2040. Många äldre frågar också efter en boendeform som ligger mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. De vård- och omsorgsboenden som planeras i stadsdelsområdet är till för äldre med mycket stora vårdbehov och Spånga-Tensta har minst antal seniorbostäder i ytterstaden. Vi är därför bekymrade över att majoriteten inte vill ta chansen att låta Fristad fortsätta att vara ett boende för äldre i Bromsten, då vi också är överens om att äldre liksom yngre har olika behov och därmed behov av olika boendeformer.

Alla kan inte, vill inte och ska inte bo i vård- och omsorgsboende. Många kan bo kvar i sitt invanda boende med lämplig bostadsanpassning, andra söker trygghet och gemenskap i ett tillgängligt seniorboende med aktivitetscenter, vill kanske bo i kollektivhus eller i andra former av bostäder anpassade för äldre. I Bromsten som domineras av bostadsrätter och äganderätter skulle seniorbostäder i hyresrätt kunna bli ett utmärkt komplement, då Bromsten dels saknar seniorbostäder och stora delar av småhusbeståndet i området har bristande tillgänglighet. Även kollektivhus för exempelvis 65+ skulle komplettera boendeformerna i stadsdelen. Eftersom Svenska Bostäders kollektivhus i fastigheten bredvid är sammankopplad med Fristads servicehus bör intresset hos Svenska Bostäder att överta fastigheten undersökas. Det bör även vara i linje med majoritetens budget som ger bostadsbolagen i uppdrag att verka för byggandet av fler kollektivhus och andra alternativa boendeformer”.

Handlingar i ärendet

- ST 2019/551-2 (Godkänd - R 1) Utveckla Fristad servicehus
- ST 2019/551-1 Skrivelse om att utveckla Fristad servicehus

§ 16**Anmälan av medborgarförslag gällande förändrade
öppettider för fritidsgården i Blå huset**

ST 2019/548

Beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att bereda inkommet medborgarförslag om förändrade öppettider för fritidsgården i Blå huset.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- ST 2019/548-3 (Godkänd - R 1) Anmälan av medborgarförslag gällande förändrade öppettider för fritidsgården i Blå huset
- ST 2019/548-2 Medborgarförslag gällande förändrade öppettider för fritidsgården i Blå huset - bortredigerad för publicering

§ 17**Månadsrapport trygghet och säkerhet - november och december månad 2019**

ST 2019/36

Beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att lägga månadsrapporterna för november och december månad 2019 till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Stadens säkerhetsavdelning producerar varje månad en rapport över tryggheten och säkerheten i Spånga-Tensta stadsdelsområde.

Förvaltningen föreslår att Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att lägga månadsrapporterna för november och december månad 2019 till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- ST 2019/36-31 (Godkänd - R 1) Månadsrapport trygghet och säkerhet - november och december 2019
- ST 2019/36-29 Månadsrapport trygghet och säkerhet - November 2019 Spånga-Tensta
- ST 2019/36-26 Månadsrapport trygghet och säkerhet - December 2019

§ 18
Anmälan av tjänstemannabeslut fattade på delegation
2019

ST 2019/8

Beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd lägger tjänstemannabesluten till handlingarna.

Ärendet

Spånga-Tenstas stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 3 januari 2020.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- 243656 (Godkänd - R 1) Anmälan av tjänstemannabeslut

§ 19

Anmälan av inkomna och upprättade handlingar under december 2019

(Handlingar finns i pärm vid sammanträdet)

Beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Ärendet

Förteckningen finns i pärm på sammanträdet.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 20

Information, nämndens och förvaltningens frågor

Beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att lägga anmälan av inkomna protokoll med mera, § 20 bilaga 1, till handlingarna.

Ärendet

I pärm på sammanträdet anmäldes inkomna protokoll med mera, § 20 bilaga 1

§ 21
Kurser och konferenser
Inget togs upp.